

СВІЧНИК

духовно збудовуючий журнал

ОБЛАСНЕ ОБ'ЄДНАННЯ ЦЕРКОВ
ЄВАНГЕЛЬСЬКИХ ХРИСТІЯН-БАПТИСТІВ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

№3 (49), 2010

«Чоловікові
голова –
ХРИСТОС»

Господь знову подарував нам можливість зустрітися з вами на сторінках нашого журналу! В цьому числі розглянемо тему, яка стосується мужчин, а саме: юнаків, чоловіків та дідусів.

Нікому не є таємницею, що сучасний світ розвивається технологічно, але ж деградує морально і духовно. Мабуть, упродовж всього існування людства не було такого часу, коли б заклик до сильної статі звучав голосніше, а потреба в них була гострішою, ніж сьогодні.

У пошуках самовираження, самопізнання та задоволення собою сьогодні велика кількість чоловіків втратила сенс того, що значить бути справжнім чоловіком. Аморальність, жадібність, гордоші і страх перед стихією економіки взяли своє. Проте світові сьогодні треба сильні чоловіки!

Коли гріх та зло стрімко зростають і «*таємниця беззаконня*» (2 Сол. 2:7) заволоділа всіма народами, сімейне життя похитнулося. З великим сумом ми спостерігаємо, що ця хвиля збиває з ніг і дітей Божих. Перше послання до коринтян 11:7 каже, що чоловік є «...образ і слава Бога...». Ці слова відкривають найвище становище і призначення чоловіка у шлюбі. Від того як він розуміє і виконує в житті своє призначення, ім'я Бога славиться або зневажається. Принцип Святого Письма на всі віки і для всіх людей залишається однаковим: «... *головікові голова — Христос...*» (1 Кор. 11:3).

Усі чоловіки, незалежно від взаємин із Богом, підвладні Христові. Вони відповідають за себе та свої родини перед Богом. Цього чоловіки не зможуть досягти, не прийнявши вірою всієї повноти євангельської істини і не виконуючи Божих заповідей.

Чоловік як «...образ і слава Бога» і як «голова» своєї дружини, насамперед, повинен зайняти правильне становище перед Богом, а тоді і в сім'ї. Відтак він буде належно чинити у своєму домі. Чоловік як голова уособлює в домі не тільки право, силу, владу й опору сім'ї, але й Самого Христа.

Пропонуємо вашій увазі на сторінках «Свічника» прочитати те, яким має бути справжній чоловік із юних років до старості. Проте не думайте, що ця тема порушена задля того, щоби дорікнути у чомусь нашим любим чоловікам. Навпаки, редакційна колегія ставила за мету розкрити найкращі грані чоловічого характеру та допомогти збагнути мужчинам, що ніжність і поблажливість — це далеко не принизливі риси для чоловіка, а навпаки, сильні.

РЕДАКЦІЯ

ЗМІСТ

- 4** Бог-Отець
Тарас Дятлик
- 6** Чоловікові голова — Христос
Михайло Ільюк
- 8** Чоловіки, любіть своїх дружин
Ілля Корнійчук
- 10** Жити за розумом
Олександр Пахай
- 12** Риси зразкового чоловіка
Григорій Бортманський
- 17** Куди я прямую у житті?
Іван Михальчук
- 18** Священик у родині — батько
Любомир Турчак
- 20** Батьки, не дратуйте дітей своїх
Володимир Чекеренда
- 30** Для смерті смерть — людська пам'ять
Олександр Сташук
- 32** Бальзам для зболеного серця
Світлана Береза
- 36** Божий посол для слов'ян
Ліна Бородинська
- 38** Небо нахилилося до мене
Ліна Бородинська

З посади президента Колумбійського Біблійного коледжу і семінарії Робертсон Маккилки пішов, аби доглядати свою дружину Маріел, котра страждала від хвороби Альцгеймера (недоумкуватість, яка швидко прогресує). Такий вияв милосердя і жертвності сам по собі заслуговує шани. Якщо ж у такій ситуації людина вміє до того ж відчувати себе щасливою, то хочеться знов і знов славити Господа, Котрий і в безнадії дає надію, а в сутінки смутку посиляє розради промінець.

«Вона — моя кохана», с. 14

Хлопчина обстриг волосся на маківці, залишивши тільки обідок навколо голови. Коли у нього запитали, чому він це зробив, він відповів: «Хочу бути схожим на тата».

Якось татусь, почувши сміх у вітальні, прийшов саме в той момент, коли його синочок сховався вниз по сходах у його костюмі.

«Як батько, так і син», с. 16

Справжнє батьківство — це більше, ніж народження дітей. Це — відповідальність, посвячення та любов. Адже навіть найкраща мати не зможе замінити батька, бо кожна дитина для свого гармонійного розвитку потребує батьківської опіки та великого батьківського авторитету...

Любі батьки, у ваших дітей також запитуватимуть: «Чий ти син? Чия ти донька?» Чи все одно вам, ким виростуть ваші діти? Чи турбує вас їхнє майбутнє?

«Як стати гарним батьком», с. 26

Любий сину! Я не знаю, чи коли-небудь потрапить цей лист тобі на очі, не знаю, чи прочитаєш ти його. Я не впевнений, що до того часу, допоки ти виростеш і станеш читати, збережуться ці рядки, однак хотілося б, аби літери написаних слів викарбувалися колись у твоєму серденьку. Поки що ти зовсім крихітний, ще не вмієш читати, лишень недавно навчився ходити, поволі пробуєш справитися з неслухняним язичком і проказати свої перші слова.

«Лист сину», с. 28

СВІЧНИК

ЖУРНАЛ
Засновник і видавець:
Обласне об'єднання
церков євангельських
християн-баптистів
Рівненської області

ВИДАЄТЬСЯ
на кошти добровільних
пожертвувань

ПОТРЕБУЄ
молитовної та фінансової
підтримки християн

ЗАПРОШУЄ
ДО СПІВПРАЦІ
проповідників,
поетів, письменників,
композиторів — усіх,
хто хоче і може служити
євангельським словом

Пишіть на адресу:
33001, м. Рівне,
вул. Дворецька, 41

Телефонуйте:
(0362) 63-34-11

E-mail:
shevchuk_luda@mail.ru

НАД НОМЕРОМ
ПРАЦЮВАЛИ:

Головний редактор
Михайло Ільюк

Відповідальний
редактор
Людмила Шевчук

Літературний
редактор
Олена Ярмушко

Редакційна колегія
Світлана Береза
Людмила Жакун
Ліна Бородинська
Олександр Пахай

Дизайн
і комп'ютерна верстка
Віра Фесянова

Реєстраційний номер
РВ № 377
28 січня 2004 року

Часопис надруковано
у ТзОВ «Каліграф», м. Рівне,
вул. Київська, 69,
тел. (0362) 64-24-32

© тексту, малюнків, фото,
оформлення «Свічник», 2010 р.
При передруку матеріалів
посилання на часопис
обов'язкове

Рукописи не рецензуються
і не повертаються

Думка редакції не завжди
співпадає з думкою авторів
матеріалів, що публікуються.

Обсяг — 14 аркушів
Друк — офсетний
Тираж — 1600 примірників
Розповсюдження безкоштовне
Журнал виходить щоквартально
Замовлення №

БОГ-ОТЕЦЬ

Для багатьох людей нашого часу слово «батько» асоціюється з п'янкою, побоями, зрадою, а дехто з людей узагалі не знає, хто є їхнім батьком. Для таких людей дуже часто Бог — Хтось далекий, невідомий, Такий, Якого аж ніяк не хочеться назвати «батьком, татом». Адже асоціативний ряд із земним батьком часто не викликає довіри. Ось так і виникають побоювання на кшталт: а що, якщо Він зрадить, перестане любити? Однак Бог Сам називає Себе нашим **Отцем**, і це доказ того, що Він хоче бути поряд із нами, прагне бути близьким до нас, люблячим і дбайливим **Батьком**...

Давайте розглянемо, що Він Сам відкриває про Себе у Своему Слові.

Тарас ДЯТЛИК, докторант богослов'я, керівник дослідницького центру ЄААА

ОТЕЦЬ ТА ІЗРАЇЛЬСЬКИЙ НАРОД

У Своему Слові Бог називає Себе **Отцем** Ізраїльського народу та його царів, передусім, у контексті їхнього духовного виховання. Ось чотири приклади з-поміж багатьох текстів Старого Заповіту, де Бог каже, що Він поводить нас з єврейським народом так, як батько зі своїми синами.

1 Приблизно за 1446 років до народження Христа, даючи Мойсею настанову, як звернутися до фараона, щоб той відпустив Ізраїль з Єгипту, Бог промовляє: «*І ти скажеш фараонові: Так сказав Господь: Син Мій, Мій перворідний то Із-*

раїль. І кажу Я тобі: Відпусти Мого сина, і нехай Мені служить. А коли ти відмовиш пустити його, то ось Я вб'ю твого сина, твого перворідного» (Вих. 4:22-23).

2 Через 40 років після виходу з Єгипту, повторюючи Закон на Моавських полях для молодого покоління (тому що старе покоління загинуло у пустелі), Мойсей нагадує їм: «*Чи ж не Він Батько твій, твій Творець? Він тебе вчинив, і Він міцно поставив тебе*» (Повт. 32:6).

3 Згодом, майже через 430 років після завоювання Ханаану, пророкові Натану було промовлене слово від Бога для Давида щодо його сина Соломона: «*Я буду йому за Батька, а він буде Мені за сина. Коли він скривить дорогу свою, то Я покараю його людською палицею та поразами людських синів. Та милість Моя не відхилиться від нього*» (2Сам. 7:14-15).

4 У книгах Царів і Хронік ми читаємо, що Бог дійсно як батько виховував неслухняний Ізраїльський народ та його царів Південного і Північного царств. І знову після царювання Соломона через пророка Єремію Бог попереджав Ізраїль про Вавилонський полон як покарання за непослух Йому.

Але водночас Він дав народові обітницю: «*Ось Я їх приведу із північного краю, і зберу їх із кінців землі, з ними разом сліпий та кульгавий, важка й породілля, сюди повертаються збори великі! Вони прийдуть з плачем, та Я їх попроведу в утіхах. Я їх до потоків води попроведу прямою дорогою, не спіткнуться на ній, бо Ізраїлеві Я став Отцем*» (Єр. 31:8-9).

Досліджуючи Старий Заповіт, бачимо, що Бог дійсно піклувався про єврейський народ і його царів, як батько, **Отець**. Він благословляв народ у часи його вірності Йому і дуже ревнував та виховував Свій народ, коли той відвертався від Нього до ідолів.

Бог продовжує опікуватися Ізраїльським народом і донині: 1948 року, через 1878 років після зруйнування другого Храму, була знову заснована держава Ізраїль, що свідчить про швидкий Другий прихід Ісуса Христа.

ОТЕЦЬ І СИН

У Слові Божому перша Іпостась пресвятої Трійці також називає себе **Отцем** не тільки Ізраїльського народу, але і другої Іпостасі — Сина Божого. Ісус Христос — Син Божий, друга Іпостась пресвятої Трійці, також називає першу Іпостась Своїм **Отцем**.

Від **Отця** предвічно народжується Син Божий (Ів. 1:14, 18; Кол. 1:15), Який є Богом і Божественний у Своїй сутності, як і **Отець**, хоча Він, так як і Дух Святий, третя Іпостась пресвятої Трійці, добровільно упокорився виконувати волю **Отця** (Ів. 5:19, 36), що аніскільки не принижує Його Божественності. На прохання Пилипа «*Покажи нам Отця*», Ісус Христос відповів: «*Хто бачив Мене, той бачив Отця...*» (Ів. 14:8-9), тому що Він є сяєвом слави та образом істоти **Отця** (Євр. 1:1-5), образом невидимого Бога (Кол. 1:15). Він і **Отець** — одне (Ів. 10:30), тому що Він в **Отці**, а **Отець** — у Ньому (Ів. 10:38; 14:10, 11, 20; 17:21).

Про **Отця** і Його стосунки з Сином найбільше записано в Євангелію від Івана (за бажанням можете самі дослідити інші тексти з Нового Заповіту за допомогою Біблійної симфонії). Нагадаємо, що Христос неодноразово у своїх проповідях і зверненнях до народу називав першу Іпостась пресвятої Трійці Своїм **Отцем**, а Себе — Його Сином. Він

каже, що «**Отець** любить Сина і дав усе в Його руку» (Ів. 3:35; 5:20; 10:17; 15:10), і усе, що належить **Отцю**, належить і Сину (Ів. 16:15). **Отець** послав Сина, щоб Той виконав Його волю на землі (Ів. 6:57; 8:18, 26, 28, 38, 42; 10:18, 25, 32, 36; 12:49, 50; 14:24, 31; 16:28; 17:25; 18:11; 20:21). **Отець** прославляє Сина (Ів. 8:54; 12:28; 14:13; 17:1, 5, 24).

Ісус також застерігає, що «*хто не шанує Сина, не шанує Отця, що послав Його*» (Ів. 5:23); хто Сина ненавидить, той і **Отця** ненавидить (Ів. 15:23, 24).

Він також нагадує, що хто любить **Отця**, любить і Його Сина (Ів. 8:42), і хто любить Сина, того полюбить і Його **Отець** (Ів. 14:21, 23). Христос також каже, що **Отець** любить тих, хто полюбив Його Сина й увірував у Нього (Ів. 16:27). Христос засвідчив, що без **Отця** ніхто не може прийти до Сина (Ів. 6:44, 65) і що до **Отця** ніхто не може прийти, як тільки через Його Сина (Ів. 14:6); той, хто знає Сина, знає і **Отця** (Ів. 8:19; 14:7).

Ісус звертався до **Отця** і тоді, коли через Свої страждання і смерть здійснював викуплення людства (Ів. 12:27; 16:32). Христос також каже, що після смерті і воскресіння Він знову повернеться до Свого **Отця** (Ів. 13:1; 14:12, 28; 16:10, 17, 28; 17:11; 20:17) і вблагає **Отця** дати віруючим людям, Його дітям, Втішителя, Духа Святого (Ів. 14:16), Який нагадає їм усе, що вчив Син Божий (Ів. 14:26; 15:26). Юдеї, чуючи від Ісуса такі речі про **Отця**, намагалися вбити Його за те, що Він називав Бога Своїм **Отцем**, прирівнюючи у такий спосіб Себе до Бога (Ів. 5:18).

Отже, через Свого Сина **Отець** сказав нам

усе (Ів. 15:15), не менше і не більше того, що нам потрібно знати про Нього з Його Слова, доки ми живемо на землі. І тому ми чітко бачимо, що пізнавати **Отця** можемо через пізнання Його Сина Ісуса Христа; любити **Отця** ми можемо тільки через любов до Його Сина; коритися **Отцю** ми можемо тільки через покору тому, що вчив Ісус в Євангелію і через Своїх апостолів; прославляти **Отця** ми можемо тільки через звеличення Його Сина...

ОТЕЦЬ І ДІТИ БОЖІ

Перша Іпостась пресвятої Трійці називає Себе **Отцем** не тільки Сина Божого, Ісуса Христа, не тільки Ізраїльського народу, але і тих, хто вірує в ім'я Ісуса Христа. Апостол Іван каже: «*Подивіться, яку любов дав нам Отець, щоб ми були дітьми Божими, і ними ми є. Світ нас не знає тому, що Його не пізнав*» (1 Ів. 3:1). Через те діти Божі у всі віки зазнають гоніння від тих, хто не пізнав ані **Отця**, ані Його Сина (Ів. 16:3). В Євангелію від Івана Ісус каже, що полюбив нас такою ж любов'ю, якою Його полюбив **Отець** (Ів. 15:9), і що воля Його **Отця** в тому, щоб «*усякий, хто Сина бачить та вірує в Нього, мав вічне життя*» (Ів. 6:40). Коли ми, як діти Божі, перебуваємо в руках **Отця**, то з Його руки нас ніхто не може вихопити (Ів. 10:29). Тим більше, наші небесні оселі, як дітей Божих, розміщуються у домі **Отця** (14:2). Ми, як діти Божі, можемо прославляти **Отця** тим, що даємо рясний плід і є учнями Його Сина

(Ів. 15:8). Люди можуть прославляти **Отця** тоді, коли побачать добрі діла Його дітей (Мт. 5:16). Ісус також каже, що Він посилає нас у світ із Його місією — так, як Його свого часу послав **Отець** (Ів. 20:21), тому ми, як діти Божі, продовжуємо на землі виконувати ту ж волю **Отця**, яку виконував Його Син Ісус Христос, друга Іпостась пресвятої Трійці.

Отець дасть нагороду усім, хто служив Йому заради Нього, а не перед людьми (Мт. 6:1). У нашому щоденному житті Ісус закликає нас молитися до **Отця** в ім'я Його (Ів. 15:16; 16:23) і звертатися до Бога «*Отче наш...*» (Мт. 6:9), тому що Бог є **Отцем** усіх Віруючих, і Він дав нам «*Духа синівства*,

що через Нього кличемо: *Авва, Отче!*» (Рим. 8:15; Гал. 4:6). Христос також нагадає нам про важливість прощати людям їх прогріхи, щоб **Отець** простив нам наші провини (Мт. 6:15).

Отже, ці та багато інших текстів Нового Заповіту свідчать нам про те, що Бог ставиться до всіх віруючих в Ісуса Христа як до Своїх дітей і що Він є Небесним **Батьком** кожного, хто слідує за Сином Божим. Він, як **Батько**, виховує нас, дарує нам Свою любов, навчає і виправляє нас, турбується про наші потреби і потішає нас, коли ми зазнаємо труднощів чи невдач. Небесний **Батько** ніколи не зрадить нас, тому що Свого Сина віддав на страждання і смерть через Свою любов до нас. А це — воістину великий стимул ніколи не залишити і не розлюбити нас. □

Духовна стаття на тему «Чоловікові — голова Христос» (1 Кор. 11:3), яку мене попросили написати для журналу «Свічник», змусила мене в котрий раз проаналізувати, а що ж для мене особисто означає ця біблійна істина, яку читав і перечитував десятки разів; наскільки вона впливає на моє життя і служіння, як я використовую її у своєму житті та служінні. Ось так і народилася ця стаття-свідectво, мої роздуми про те, яке це велике благословіння — ходити і жити під главенством Христа.

ЧОЛОВІКОВІ ГОЛОВА — ХРИСТОС

Михайло
ІЛЮК,
голова ООЦ
ЄХБ
Рівненської
області

«Всякому чоловікові голова — Христос», — так написано в Першому листі апостола Павла до коринтян. Цей лист апостол написав, почувши достовірну інформацію про нехристиянське життя віруючих: відсутність єдності, поваги, мудрості, відсутність гармонії і божественного порядку в Церкві як у Тілі Господа Ісуса Христа. У християн були дуже серйозні духовні проблеми в сімейних стосунках і в стосунках один із одним. Під час вечері Господньої і богослужіння відбувалося щось незрозуміле: віруючі неправильно використовували дари Святого Духа — і дехто перестав вірити у воскресіння мертвих. З одного боку, коли читаєш Перший лист апостола Павла до

коринтян, дивуєшся з їхнього дуже низького духовного стану, проте з іншого боку — всі вони були духовними немовлятами у Христі. Зовсім недавно благодать Божа їх спасла, вони вийшли зі світу і відірвалися від служіння ідолам — їх потрібно було дуже багато навчати, наставляти, аби в церкві був порядок, божественна гармонія, дисципліна, бо Бог не є Богом безладу (1 Кор. 14:33).

Порядок у церкві, гармонія у всіх сферах життя (особисте, суспільне, сімейне, церковне) розпочинається тоді, коли чоловік у смиренні і з благоговінням визнає вищу, верховну владу Бога як Творця над ним. У цьому ж контексті апостол пише, що ми створені Богом і є Його

подобой. Гордим, егоїстичним чоловікам не зовсім легко погодитися з таким твердженням. Звісно, теоретично ми знаємо, ми визнаємо, що над нами є Христос — Син Божий, Спаситель світу, як наш Голова. Проте я кажу про дещо інші речі — про практичне життя, визнання і покору Христу, Який над нами.

Скажімо, всі громадяни України теоретично знають, що над ними є Президент країни, є Конституція, але ж не всі визнають це верховенство в суспільно-державному житті. Запитайте своїх маленьких дітей (зверніть увагу, саме маленьких), чи знають вони, що над ними є тато і мама. Вони неодмінно скажуть «так», не маючи при цьому на думці смиренно їх

слухатися, на практиці визнавати їх головування і керівництво. Ось так і багато чоловіків. Ми знаємо (точніше, повинні знати), що над нами є голова — Христос, але нам буває дуже важко на ділі в послуху і смиренні визнавати Його головування. Недаремно апостол Павло пише, що всякому (зверніть увагу, «всякому»), всім чоловікам голова — Христос. Це Божий закон, і він стосується всіх чоловіків. І коли цей закон, не виконується чоловіками, розпочинається «беззаконня». А ми ж, чоловіки, любимо, ми хочемо порядку і особливого боремося за це. Між тим, виявляється, порядок прийде і буде панувати тільки тоді, коли ми визнаємо в

смиренні, що нам голова — Христос.

Друга істина, яка важлива для мене з принципу головування Христа, — це пізнання Божої волі і виконання того, чого хоче Голова Церкви — Ісус Христос (ми ж є членами Церкви). Чого хоче Христос? Яка Його божественна воля? Вона є приємна, добра і досконала (Рим. 12:2). Чоловіки бояться пізнавати волю Божу, оскільки не знають (або ж забули, чи й ніколи не звертали уваги), що воля Голови щодо нас і нашого життя є добра, приємна і досконала. Чоловіки, зверніть увагу на ці три слова: добра, приємна, досконала. Скільки проблем, труднощів, горя і біди в нашому житті маємо через те, що виконуємо волю свою або волю друзів, стаючи при цьому рабами людей. Скільки непорозумінь, коли ми виконуємо не волю Божу, а «досконалу» волю дружин, (хоча я далекий від думки, що чоловік не повинен радитися зі своєю дружиною).

У Книзі пророка Ісаї 55:8-9 Бог каже: «*Бо ваші думки — не Мої це думки, а дороги Мої — то не ваші дороги, говорить Господь. Бо наскільки небо вище за землю, настільки вищі дороги Мої за ваші дороги, а думки Мої — за ваші думки*». Коли ми пізнаємо Божу волю, тоді Божі думки стануть нашими думками, і ми будемо ходити Божими досконалими дорогами.

Хотів би запропонувати нам, чоловікам, схилити в молитві коліна

перед своїм Головою, нашим Господом Ісусом Христом, почути Його волю, почати її виконувати — тільки тоді життя наше буде добрим, приємним і досконалим.

Закінчити цю публікацію хочу простим життєвим прикладом.. Уявіть собі: ваш син зробив щось дуже погане. Ви йому кажете: «Ти думав головою, що ти робив? Ти думав головою, навіть ти це робив?» Хлопчик крізь сльози каже: «Ні, я не подумав». Хіба у нас, чоловіки, не трапляється щось схоже? Хіба не впізнаємо ми себе в цій дитині? Зробили і не подумали. Зробили нерозумно, маючи при цьому розум Христа (1 Кор. 2:16). Вчинили немудро, маючи при цьому премудрість Голови — Христа. Зробили безславно, хоча ми є славою Божою. Як велично звучать слова апостола Павла: «*Чоловік є образ і слава Бога*» (1 Кор. 11:7). Ми повинні стати Божою славою, якщо досі ще нею не є. Що для цього потрібно робити? Постійно спілкуватися з Христом, своїм Головою, і при цьому, маючи розум Христов, а не свій, чинити мудро і бути Божою славою. Переконали, тоді станеться справжнє диво і ви матимете велике благословіння. Яке? Дружина визнає: чоловік — мій голова. Проте визнає владу над собою тільки того, хто смиренно визнає Христа своїм Головою, виконуватиме Його волю, волю Голови, чинитиме мудро, маючи розум Христов, і який буде Славою Божою. □

ПОРЯДОК, ВСТАНОВЛЕНИЙ БОГОМ ДЛЯ СІМ'Ї

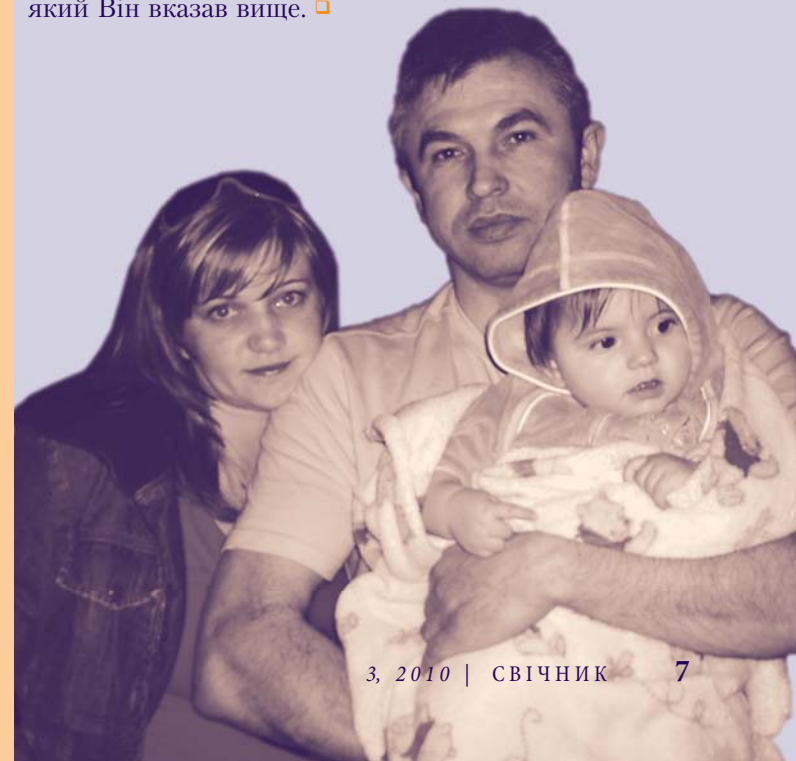
«Божественний порядок» — це такий порядок, який заснований на авторитеті і відповідальності. «...Всякому чоловікові голова — Христос, а жінці голова — чоловік, голова ж Христові — Бог» (1 Кор. 11:3). «Діти, — будьте слухняні в усьому батькам, бо це Господеві приємне!» (Кол. 3:20).

Бог визначив сімейний устрій відповідно до принципу «верховенства». Кожен член сім'ї живе, підкорюючись авторитету «голови», вказаному Господом. Христос, «голова» чоловіка, — Господар сім'ї. Чоловік, «голова» дружини, — головний авторитет для дітей. Дружина, помічниця і слухняна чоловікові (Бут. 2:18), наступний після батька авторитет для дітей. Діти покірні батькам.

Чоловік живе, підкорюючись авторитету Христа, і він є відповідальним перед Ним за керівництво своєю сім'єю і за турботу про неї. Дружина у всьому підкорюється авторитету чоловіка і є відповідальною перед ним за господарювання і турботу про дітей. Діти в родині підкорюються авторитету і батька, і матері. Проте, по суті, над ними один авторитет, а саме — батька. Авторитет матері має похідний характер. Вона виявляє свою владу над дітьми від імені батька і залежно від обставин виступає замість нього. Це має велике практичне значення для взаємин між матір'ю і дітьми.

Отже, у структурі сім'ї, створеної Самим Богом, чітко простежуються лінії авторитету і відповідальності. Важливо прийняти цю структуру від самого її початку.

Добробут і щастя родини Бог поставив в абсолютну залежність від дотримання того порядку, який Він вказав вище. □

Ілля
КОРНИЙЧУК,
пастор
церкви
с. Колоденка

ЧОЛОВІКИ, ЛЮБІТЬ СВОЇХ ДРУЖИН!

Слова апостола Павла «Чоловіки, — любіть своїх дружин...» стосуються християнських принципів подружнього життя. Дотримуючись їх, можна досягти успішного, благословенного життя в шлюбі.

Проте сатана нічим не гребує задля того, щоб зруйнувати Божий устрій. Всі зусилля ворога душ людських спрямовані на руйнування шлюбу. У світі, де панує гріх, лукавий часто отримує, нехай і сумнівну, але ж перемогу. На жаль, останнім часом його зусилля все частіше торкаються й церкви, яка сьогодні часто підхоплює вірус світських недуг і заражується духом часу. Деякі автори, прикриваючись християнським ім'ям, заходять так далеко, що силкуються нав'язати нове визначення біблійних істин або й змінити їх, щоб пристосуватися до норм сучасної думки у світі.

Ми ж знаємо, що Слово Боже не змінне, і найважливішою вимогою, яку Господь висуває для чоловіків, упродовж усіх віків залишаються слова апостола Павла: «Чоловіки, — любіть своїх дружин...». Критерієм такої любові є не

Сімейний союз утворюється і розвивається за об'єктивними духовними законами. Неухильне дотримання принципів шлюбного життя захищає від трагедій, розгарувань та непорозумінь і приводить до прекрасної тихої гавані сімейного щастя. На жаль, людство сьогодні, схоже, заплуталося в сімейних взаєминах, тому гасенько, нехтуючи духовними і моральними законами сім'ї, просто деградує. Чоловіки втратили духовні орієнтири щодо свого істинного звання і призначення. Подолання цієї кризи можливе лише за умови повернення до Божих стандартів.

емоції, а здатність до самопожертви. Ось деякі аспекти такої любові.

1. Любов повинна бути жертвовною

Приклад такої любові залишив для нас Ісус Христос. Чоловік повинен так любити свою дружину, «як... Христос полюбив Церкву, і віддав за неї Себе» (Еф. 5:25). Коли Ісус являв світові великий подвиг Своєї любові, жоден із нас не заслуговував на цю милість. Бог полюбив нас тоді, коли ми були Його ворогами. Його жертвна любов до Церкви в минулому, теперішньому і майбутньому є прикладом ставлення чоловіка до своєї

дружини, його любові і турботи про неї.

Не може бути справжньої любові, якщо не буде жертви заради іншого. «Любов... не шукає тільки свого...» (1 Кор. 13:5). До того часу, поки чоловік намагатиметься отримати щось від своєї дружини, він не зможе полюбити її так, як Христос полюбив Церкву. Він не зможе оцінити красу і велич самовідданої жертвовної любові. Іноді потрібно відмовитися від своїх планів, від свого «я» лише задля того, щоб прислухатися до порад і прохань дружини. У цьому і полягає сутність жертвовності.

Чоловіки, пригадайте, коли ви востаннє чинили жертву заради

вашої дружини? Коли її бажання і сподівання були для вас важливішими від ваших планів?

Сьогодні світ диктує свої права. «Будь справжнім чоловіком. Нехай ніхто не зазіхає на те, що належить тобі, добивайся свого — ти цього заслуговуєш!» Біблія ж

каже протилежне: «Зре-гиса самого себе!» І якщо ваша дружина для вас є найдорогоціннішим скарбом, якщо ви любите її так, як Христос полюбив Церкву, то повинні вмерти для особистих бажань. Якщо ви хочете, щоб ваша дружина корилася вам, як Церква підкоряється Христу, відречіться заради неї від власних амбіцій, власного «я», від своєї «правоти». Піклуйтеся про дружину так, як Христос піклується про Церкву — Він підкорив її Собі любов'ю і дбайливим піклуванням, а не страхом.

2. Любов повинна мати очисну властивість

Турбота Христа про Церкву виражається в служінні заради її очи-

щення через води Живого Слова.

«Щоб її освятити, огистивши вод'яним купелем у слові, щоб поставити її Собі славою Церквою, що не має плями чи вади, чи гогось такого, але щоб була свята й непорочна!» (Еф. 5:26-27).

Богобоязливий чоловік наслідуватиме приклад турботи Христа про Свою Церкву і найвищим обов'язком для себе вважатиме турботу про освячення дружини. Через молитву і Писання він повинен підтримувати її духовність, розвивати і зміцнювати прагнення до вищого,

поглиблювати її пізнання як християнки, адже він несе відповідальність за духовне благополуччя і ріст своєї дружини. Такий чоловік не робитиме нічого з того, що б спонукало його дружину впасти в гріх.

Христос освячує і очищує Церкву «вод'яним купелем у слові...» Нас очищує Слово Боже. Ми відкуплені і очищені Словом. Відповідальність чоловіка полягає в тому, щоб і його, і Божу дію освячували всю сім'ю.

3. Любов повинна бути дбайливою

«Чоловіки повинні любити дружин своїх так, як власні тіла, бо хто любить дружину свою, той любить самого себе. Бо ніколи ніхто не знавидів власного тіла, а годує та гріє його, як і Христос Церкву» (Еф. 5:28-29). Будьмо відверті, про себе ми добре дбаємо повсякчас: робимо фізичні вправи,

одягаємо найкращий одяг, споживаємо найсмачнішу їжу.

На превеликий жаль, деякі чоловіки дивляться на своїх дружин просто як на тих, які готують для них страви, перуть одяг, прибирають у будинку та доглядають їхніх дітей.

Згідно зі Словом Божим, жінка дійсно є помічницею свого чоловіка, але ж завдання чоловіка — берегти свою дружину, турбуватися про її здоров'я і відпочинок, годувати та зігрівати, спрямовувати до духовної зрілості. Турбуватися про безпеку дружини та її комфорт — це обов'язок чоловіка. Такий є Божий задум: чоловік турбується про дружину, як Христос — про Церкву.

4. Любов має бути міцною і нерозривною

«Покине тому чоловік свого батька та матір свою, та й пристане до

жінки своєї, — і стануть вони одним тілом» (Бут. 2:24). Чоловік так міцно пов'язаний із дружиною, як органи тіла пов'язані одне з одним. Бути одним цілим — це великий дар для подружжя, який водночас потребує грандіозних зусиль, щоб реалізуватися сповна в їхньому житті. Двоє людей повністю посвячують себе один одному. Заповіт, котрий вони укладають перед Богом, — це святий обов'язок взаємної любові. Захистай цей духовний союз зі своєю дружиною.

Чоловіки, пам'ятайте: ваша непокора вказівкам Слова Божого є небезпечною для духовного життя ваших родин. «У вас будуть перепони в молитві», — попереджає апостол Петро. Самовідданість, повага, турбота та розуміння вашої дружини викликає у неї нездоланне прагнення слухатися і коритися вам. І всі ці стосунки — в Господі. В християнському домі Ісус — не видимий, але завжди присутній Гість. У християнському подружньому житті перебувають не двоє, а троє, і Третій — Христос. ▣

Стати справжнім головою сім'ї можна лише завдяки жертвовній любові. І, між іншим, чоловіки, це не порада, а наказ! Це наш перший обов'язок! Лишень так ми зможемо створити гідну сім'ю. Сьогодні в нашій культурі кажуть, що за створення затишку і атмосфери любові в домі відповідає жінка. Але Біблія стверджує протилежне.

Ніде у Слові Божому ви не знайдете місця, де мова йшла б, що дружина зобов'язана любити свого чоловіка. Як не дивно, саме чоловікам дано повеління любити своїх дружин. На чоловіка покладена відповідальність за підтримку любові у шлюбі. Для того щоб нашим дружинам було простіше підкорятися нам, ми, передусім, повинні підкоритися цій заповіді.

Христос заслужив право на особливі стосунки із Церквою Своєю жертвовною любов'ю до неї. Наше завдання — полюбити наших дружин такою ж любов'ю. Ми повинні віддавати, а дружини — приймати. І якщо у домі відсутня атмосфера любові, чоловіки, — це наша провина!

Олександр ПАХАЙ,
диякон церкви
м. Дубно

ЖИТИ ЗА РОЗУМОМ

Прожити щасливо все своє життя — про це мріє кожна молода пара перед одруженням. Але минає цей особливо радісний день життя, і раз у раз ми стаємо свідками зруйнованих сімей. Нерозуміння один одного, сварки, зради, насилля в родині, діти, котрі ростуть без батьків, зріст алкоголізму, наркоманії, злочинності та проституції — ці глибинні соціальні проблеми нашого суспільства, як не дивно, беруть витoki із сім'ї.

Господь встановив стосунки між чоловіком та дружиною як прообраз Своїх стосунків із Церквою. Вони є досконалими, і це дає нам привід радити і сподіватися, що і ми можемо збудувати такі ж взаємини у наших родині. Зі свого боку Господь дарує нам усі необхідні засоби для побудови справді щасливої сім'ї, яка, знаючи Бога, керується Його Словом і на яку Він виливає рясні потоки своїх благослов'їв.

На чоловікові лежить особлива відповідальність за щастя своєї сім'ї. І саме від його дій як голови сім'ї, від його позиції, розуміння і духовності залежить гармонія у стосунках. Чи важко це? Так! Але Господь дає мудрість і навчає через Своє Слово, як це правильно зробити.

У Першому посланні святого апостола Петра ми ось що читаємо: «*Чоловіки, — так само живіть разом із дружинами за розумом, як з слабішою жіночою посудиною, і виявляйте їм честь, бо й вони є співспадкоємиці благодаті життя, щоб не спинялися ваші молитви*» (1 Петр. 3:7). Петро був одруженим чоловіком, який мав гарні взаємини зі своєю дружиною. Попри свій імпульсивний, харизматичний характер, він був гарним сім'янином. Звідки я це знаю? Сам апостол Павло свідчить про це: «*Чи ми права не маємо водити з собою сестру, дружину, як і інші апостоли, і Господні брати, і Кифа?*» (1 Кор. 9:5). Кифа, або Симон Петро, брав із собою у свої подорожі дружину, і вони

«Чоловіки, — живіть разом із дружинами за розумом... і виявляйте їм честь...»
1 Петр. 3:7

разом служили Господу. Хіба це не гідне захоплення — сім'я, яка разом служить Господові? І ось цей мудрий Божий чоловік, пастор, якому Господь доручив пасти Церкву, зразковий сім'янин, який служив Богу разом із своєю коханою, дає досить мудру пораду чоловікам, до якої варто прислухатися: «*Чоловіки, — живіть із дружинами за розумом... і виявляйте їм честь...*» Що означає ця непроста і водночас дуже сильна фраза «жити за розумом»?

1. Жити за розумом — це вміти на практиці застосовувати біблійне вчення.

Сьогодні, в час, коли ми маємо десятки примірників Слова Божого, ми часто залишаємося «за бортом» духовного життя тільки з тієї причини, що це Слово не закарбоване в серці і розумі людини. Мало — знати що робити, потрібно робити що знаєш! Мало — знати Слово, потрібно жити за ним. Як непросто це звучить, але саме Біблія є компасом для щасливої сім'ї, і глибоко помиляється той, хто планує досягнути щастя сімейного життя без Біблії. Дух Святий працює над серцем людини, використовуючи Писання.

В одній сім'ї зчинилася сварка. Чоловік, гримнувши дверима, пішов на вулицю. Наодинці Бог нагадав йому, що ніяка в світі річ не варта зруйнованих взаємин із дружиною. Дух Святий спонукав його до примирення. Купивши квіти, чоловік повернувся додому, обійняв дружину і ще один раз нагадав, як він сильно її кохає. Далі — сльози розкаяння, ніжні обійми і... щаслива сім'я. Тому варто знати як жити, а це Бог відкриває нам у своєму Слові.

2. Жити за розумом — це постійно робити вибір.

Петро каже: «Чоловіки, **ТАК САМО** живіть разом із дружинами за розумом...» Через словосполучення «так

само» він проводить аналогію з тими стосунками, які він описував раніше: про Сарру, котра називала чоловіка паном. Це був вибір Сарри.

Жити за розумом із дружиною, яка щовечора радісно зустрічає тебе на порозі, а заздалегідь приготувала смачну вечерю, прибрала хату, випрала і попрашувала одяг, скопала і просапала город — це одне, але щоб жити з дружиною за розумом, яка полюбляє вказувати чоловікові на його недоліки, критикує і свариться, яка, знаючи, що непогашений кредит, на останні гроші купує собі сумочку і косметику; яка щоранку годує чоловіка бутербродами і вієсянкою, яка завжди чимось незадоволена — це вимагає з боку чоловіка свідомого вибору і особливої посвяти.

3. Жити за розумом — це контролювати негативні емоції.

Людина — творіння емоційне. Попри те, що чоловіки часто намагаються приховати свої емоції (можливо, через невміння правильно їх виявляти), негативні емоції ми виливаємо назовні, не задумуючись про наслідки. Згадайте, як ви востаннє виливали свої негативні емоції на дружину і який це мало результат. Розум повинен панувати над нашими емоціями, даючи місце позитивним і стримуючи та замикаючи негативні почуття. Стародавня японська мудрість каже: «Якщо хочеш розгніватися, порухай до ста, а коли хочеш когось вдарити, порухай до тисячі».

Чоловіки, будьте пильними до своїх негативних емоцій. Украй важко зрозумілими є випадки, коли чоловік, не знайшовши інших аргументів проти гострого язика дружини, пускає у хід кулаки, щоб показати, хто в домі господар. Бог нагадує, що ми повинні жити з дружинами за розумом, а це значить — тримати під контролем негативні емоції.

4. Жити за розумом — це знати фізіологічні особливості дружини.

Слово, яке перекладене як «немічний», має ще значення «хворий», «нездоровий». Бувають випадки, коли духовна сімейна освіта чоловіка закінчується на другому розділі Буття, де йдеться: «*Але Адамові по-мочі Він не знайшов, щоб подібна до нього була*» (Бут. 2:20). І чоловіки думають, що дружина дана як помічниця чоловікові і що вона подібна до чоловіка, тому і використовують «немічну посудину» так, наче вона зроблена із чавуну. Приміром, розвантажувати такий чоловік тонну пшениці, а у підмогу бере дружину. Спочатку кладе 50-кілограмовий мішок на плечі «помічниці, подібної до нього», а наступний — на себе. І через 10-15 років та помічниця стає схожою на 70-літню бабусю, яка не в змозі підняти і каструльки з водою. Тому вкрай важливо знати чоловікові фізіологію жінки: її емоційний стан і від чого він залежить, про циклічні зміни в організмі жінки і як дружина повинна поводитися в окремі дні, про стан її здоров'я. Враховувати потребу дружини у спілкуванні і ніжності, в гарному настрої й у відпочинку. Це потрібно для того, щоб, живучи за розумом, зберегти дружину прекрасною, здоровою і щасливою.

Отже, чоловіки, пам'ятайте, що дружина «немічна», а це означає що «не має сили» (мочі) стільки, скільки її має чоловік.

5. Жити за розумом — це виявляти дружині честь.

На початку сімейного життя для чоловіка ВОНА — це найкраще, що він отримав від Господа, любов переповнює серце і за-тьмарює розум і так хочеться поставити її на п'єдестал, показати усім, крикнути на весь світ: «**ЦЕ — МОЯ ДРУЖИНА-А-А-А!!!**» Час, який спричиняє на старіння організму, впливає на мутацію вірусів і рух Всесвіту, впливає дивним чином і на повагу до дружини. Ми звикаємо до цього, що стає закономірним, і в результаті це нас зовсім перестає хвилювати.

Обов'язок чоловіка — **коронувати свою дружину!** Її мрії, її життя, її бажання повинні бути важливими для нього. Коли чоловік це пам'ятає і це стає пріоритетним у житті, тоді будується щаслива сім'я, а пліснява байдужості не загрожує спричинити важкий недуг у взаєминах. Відомий американський письменник Макс Лукадо у кожній своїй книзі висловлює вдячність людям, причетним до виходу його праці. І серед цих людей

неодмінно є його дружина. Він пише: «Моя дружина Деналін: після Божої благодаті ти — найкраще, що я знайшов у житті...»

Виявити честь дружині — це показати її цінну. Це важливо, насамперед, для чоловіка. Кумедний має вигляд той чоловік, який у колі друзів намагається висміяти свою дружину, розповідаючи всім про її недоліки. Її честь, її цінність робить тебе або найзаможнішим у світі, або сліпим жебраком, нездатним розрізнити золотого злитка від звичайної кришечки з-під Кока-Коли.

Виявляти честь — це помічати її сильні сторони і хвалити дружину, особливо в колі інших людей. Так, ми створені з потребою визнання своєї вартості, з потребою бути поміченим і оціненим. Чоловіки, виявляйте честь дружинам! Згаданий Макс Лукадо пише: «Деналін, дружина моя, ти знаєш, як зробити газон біля будинку таким зеленим, що сусідський у порівнянні з нашим здається пустирем».

Виявляти честь — це мати дружину поруч із собою. «І перетворив Господь Бог те ребро, що взяв із Адама, на жінку, і привів її до Адама» (Бут. 2:22). Географічно термін «привів її до» означає перемістити з одного місця і поставити на інше. Це зробив Сам Бог. Він поставив Єву біля Адама. Чи мають право сьогодні Адами XXI століття залишати Єву в іншому місці або відправляти її від себе? Коли люди стукали у двері ковчега, щоби врятуватися, Ной нічого не міг вдіяти, адже Сам Бог зачинив двері. Хто наважиться це змінити? Коли Бог Сам ставить мою Єву коло мене, то їй місце БІЛЯ МЕНЕ. Коли моя «Єва» стоїть біля мене, то це честь для мене і мій вияв честі для неї. Думаю, апостол Петро розумів цю істину, і через це свою «Єву» брав із собою в служіння. Де моя Єва, коли я кудись відправляюсь, адже її місце встановлене Самим Богом біля мене?

Запорукою успішного і щасливого сімейного життя є дотримання чоловіком вимоги Господа жити з дружиною за розумом. Наскільки милує око подружня пара, яка може пройтися, прогулюючись, взявшись за руки, посміхаючись один одному і мило ведучи розмову. У мене підрастає дві донечки, і так хочеться, щоб вони у житті мали щасливі сім'ї, а для цього потрібно самому збудувати таку сім'ю, щоб вона змогла слугувати для них і взірцем, і орієнтиром. Саме тому моя мета — прожити так, щоб у кінці життя ми з дружиною могли глянути один одному у вічі і сказати, що не жалкуємо про те, що жили разом! □

РИСИ ЗРАЗКОВОГО ЧОЛОВІКА

Григорій
БОРТМАНСЬКИЙ,
пастор церкви
м. Березне

Створений Богом перший чоловік був вінцем творіння. Це була людина без вади й гріха. Ми б без вагання сказали, що це — справжній чоловік. Хоча Біблія детально не описує, яким саме був Адам, ми віримо, що з рук Всемогутнього Бога не могло вийти щось недосконале. Та непослух першої людини зруйнував її особистість, гріх уніс свою «коррекцію» і понівечив досконалість чоловіка. Не минуло багато часу, як грішна людина створила собі «образ справжніх чоловіків» (Бут. 6:4). «То були силачі, що славні від віку», хоча мали «велике розбещення і увесь нахил думки серця її (тобто людини) — тільки зло повсякденно». Вся увага звернена на зовнішній вигляд: сила, постава, а думки й характер — не так важливо.

З плином часу такий образ не надто змінився. Але чи таким змальовує нас Біблія «справжнього» чоловіка? Дякувати Богові, нам не потрібно вигадувати його образ, адже Слово Боже змальовує портрет справжнього, Божого чоловіка. Це записано у 1 Тим. 3:2-7.

Я не перераховуватиму всіх рис «Божого чоловіка», тим паче

не описуватиму їх детально. Як на мене, це — зайва трата часу, тому що про це вже багато сказано і написано. Лише хочу сфокусувати вашу увагу на тому, що в цьому описі виділено три грані особистості, яку загалом Біблія називає бездоганний.

1 Людина чистого сумління

Отож перша грань — це сумління, або, як каже Слово Боже, «чесний». Згідно з тлумачним словником, сумління — це здатність людини проводити критичний самоаналіз своїх дій. Наш Господь високо цінував цю грань у чоловіках. В Євангелію від Івана 1:47 Він говорить із явним задоволенням про Натанаїла: «Ото справді ізраїльтянин, що немає в нім підступу!» [в рос. тексті «лукавства». — Прим. авт.] Справжній чоловік — це людина чистого сумління. Апостол Павло про цю грань двічі наголошував Тимофію (1 Тим. 1:5, 1:19), кажучи, що втрата чистого сумління — це руйнування життя і віри.

2 Врівноважений характер

Друга грань — це врівноважений характер. Бог створив нас із різними темпераментами. Праця

ж Духа Святого полягає у тому, щоб зробити нас тверезими, не сварливими, тихими. У когось із нас певні, скажімо, не зовсім гарні риси можуть проявлятися змалечку. Але Божий чоловік повинен мати благочестивий характер. В Євангелію від Івана описаний епізод, де Господь виявив ініціативу піти в Юдею воскресити Лазаря, на що учні всіляко відмовляли Його, нагадуючи, що Ісуса там хотіли побити камінням. Це не був жарт, а реальна серйозна загроза. Господь виявив мужність, ідучи в ту місцевість, а стоячи біля гробу Лазаря, плакав. Яке дивне поєднання мужності і ніжності, любові і строгості. Світ не розуміє таких чоловіків, йому такий образ чужий.

3 Впливовість

Третя грань — це впливовість. Вживаючи це слово, я не маю на увазі світську термінологію, а біблійну: «Ви світло, ви сіль!»

Отже, де має виявлятися вплив чоловіка? Найперше — у сім'ї: «...щоб добре рядив власним домом...» (1 Тим. 3:4), «Ви, чоловіки, ...живіть... із дружинами за розумом, ...виявляйте їм честь...» (1 Петр. 3:7). Вплив чоловіка на сім'ю має бути явним.

Пригадую одне свідчення про чоловіка, проповідями якого захоплювались усі. Коли захоплені жінки підходили до його дружини і говорили, що це — блаженство бути дружиною такого чоловіка, жінка опускала додолу очі і зітхаючи відказувала: «Якби ви знали, який він вдома...» Так, дружина і діти знають нас найкраще, тому, якщо вплив чоловіка у родині негативний, то він може бути оприлюднений.

Далі вплив має поширюватися на оточуючих: «...щоб мав добре засвідчення від чужинців». Коли в ранній Церкві постала потреба вибрати дияконів, то умова була такою: «...сповнені Духа і доброї слави». Для благочестивого чоловіка «добре ім'я — краще золота».

У книзі Буття описується життя Ісаака. Заздрісні филистимляни, бачачи стократні благословіння Ісаака, чинили йому зло, засипаючи його криниці і сварячись за нові, викопані його слугами. Але щоразу Ісаак виявляв миролюбність, поступаючи, аби уникнути конфлікту. У результаті люди, котрі бачили його зі своєї території, прийшли до нього і сказали: «Ми

бачимо справді, що з тобою Господь» (Бут. 26:28). Ось що значить мати добре засвідчення від чужинців. А яким свідомством свідчили язичники про Даниїла? «Є муж, що в ньому дух святих богів, ясність і розум і мудрість...» (Дан. 5:11).

Якщо закінчити на цьому короткий огляд портрету «справжнього, або зразкового чоловіка», то буде випущено одне важливе запитання: а чому саме чоловік повинен бути таким? Відповідь написана в 1 Кор. 11:7: «...бо він образ і слава Бога». Ось призначення чоловіка. Він не просто має бути головою сім'ї, чим задовольняються майже усі чоловіки, а показувати своїм життям «образ і славу Бога!» Ми не себе

маємо прославляти, а Бога, Який нас спас, віродив, сформував і явив через нас «свій образ», або, точніше, «образ Свого Сина».

Ми, чоловіки, повинні пам'ятати древню істину, сказану Богом до чоловіків: «Я прославлю тих, хто прославляє Мене, а ті, хто зневажає Мене, будуть зневажені» (1 Сам. 2:30).

Чоловіки, скажімо кожен собі: «Я повинен бути саме таким Божим чоловіком, який би являв Божу славу». Недбалість, безвідповідальність у виконанні цього обов'язку може призвести до плачевних наслідків. Якщо ми прагнемо прославити Бога, то іншими ми не маємо права бути. □

БІБЛІЙНІ ПАТРІАРХИ

Оповіді про біблійних патріархів відкривають нам дивовижний світ чоловічої доблесті, яка виявляється в посвяті сім'ї, дітям, у вихованні дітей, передачі їм основних переконань і цінностей, якими жили люди того часу.

На сторінках Святого Письма ми читаємо про Авраама, голову сім'ї, котрий мріє про потомство. Ця людина жила, оберігаючи родинний мир і благополуччя. Коли патріарх і його племінник Лот опинилися на межі конфлікту через пасовища

для худоби, Авраам, старший за віком і вищий за соціальним становищем, поступається родичеві правом вибору території, кажучи: «Нехай сварки не буде між мною та між тобою, і поміж пастухами моїми та поміж пастухами твоїми, бо близька ми родня. Хіба не ввесь Край

перед обличчям твоїм? Відділися від мене! Коли підеш ліворуч, — то я піду праворуч, а як ти праворуч, — то піду я ліворуч» (Бут. 13:8-9). Пізніше, коли Лот потрапляє в біду, Авраам знову виявляє братерство і визволяє свого племінника з полону, б'ючись із чотирма царями силами свого великого племені.

Пригадайте Якова, що мав дванадцятьох синів. Він сумував і не міг знайти втіхи через те, що зник його улюблений син Йосип. Незважаючи на лютий голод, Яків не хоче віддавати свого молодшого сина Веніяміна в заставу за рятівне зерно, і лише розумні докази його старших синів спонукають його погодитися.

Йосипа продали в рабство... брати. Проте він не відміщає їм, але докладає всіх зусиль, аби врятувати своїх братів. Довгі роки египетському рабству та в'язниці не зробили його

жорстоким, він усе одно серцем лине до своїх братів і побивається про їх спільне родинне благополуччя. Врешті-решт, відданість засадам сім'ї приводить до того, що це велике родинне плем'я процвітає, розмножується в Єгипті і стає народом ізраїльським.

Біблійні патріархи слугують зразком для нас. Чи часто можна сьогодні зустріти таких чоловіків: чоловіків, котрі є справжніми батьками? Сини приходять до них, коли вони лежать на смертному ложі, щоб отримати благословіння, без якого життя не може мати змісту.

Новий Заповіт розвиває тему батьківства. Наскільки шляхетним і гідним пошани постає перед нами батько із притчі про блудного сина! Побачивши похнюпленого марнотратника, що повертався додому, він полинув у своїй любові до нього і щиро впав на шию сина. Радість пере-

повнювала обох, батько влаштував бенкет, адже син повернувся!

В історії і культурі багатьох народів світу є чимало прикладів родинної любові і солідарності. Ці цінності встановлені Самим Богом.

Отже, головне, що характеризує справжнього чоловіка (і так було впродовж століть у багатьох культурах), — це те, що чоловік, насамперед, є батьком сімейства, своїх дітей. А вже потім він — філософ, учений, полководець, герой, солдат... Медалі і капітали, звички і захоплення мають значення лише тоді, коли усвідомлений і виконується основний обов'язок чоловіка — бути батьком і жити у злагоді зі своєю родиною: з дружиною та дітьми. □

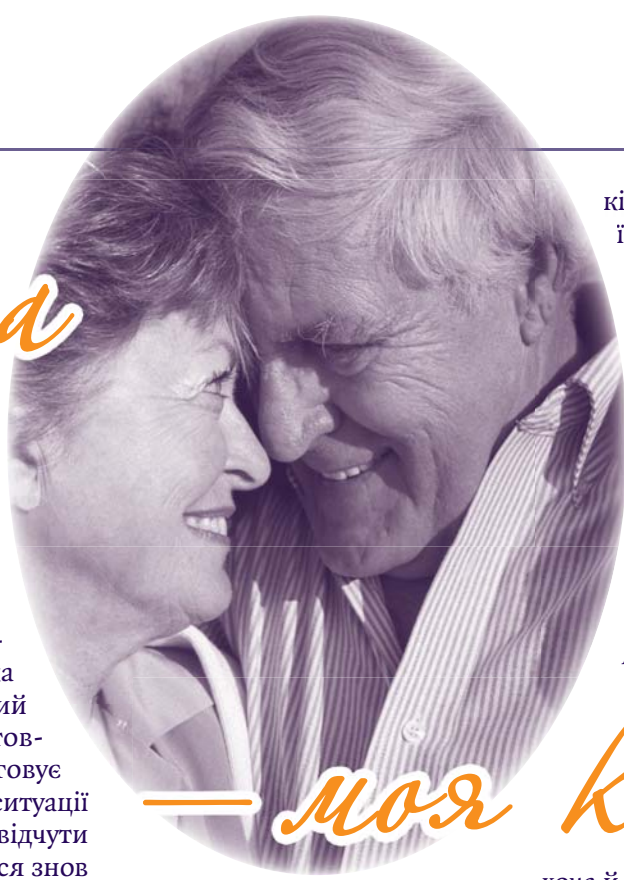
Чоловік, насамперед, є батьком сімейства, своїх дітей. А вже потім він — філософ, учений, полководець, герой, солдат...

Вона

З посади президента Колумбійського Біблійного коледжу і семінарії Робертсон Маккилки пішов, аби доглядати свою дружину Маріел, котра страждала від хвороби Альцгеймера (недоумкуватість, яка швидко прогресує). Такий вияв милосердя і жертвості сам по собі заслуговує шани. Якщо ж у такій ситуації людина вміє до того ж відчувати себе щасливою, то хочеться знов і знов славити Господа, Котрий і в безнадії дає надію, а в сутінки смутку посиляє розради промінець. Ось як сам брат Робертсон розповідає про це:

«Сімнадцять літ тому ми з Маріел вирушили у нашу «мандрівку в сутінки». Ніхто і гадки не мав, що підступна хвороба почне атакувати її так рано і завдаватиме неймовірних страждань так довго. Щоправда, у своєму світі мовчання Маріел лишається задоволеною і дуже милою. Якби Ісус покликав її раптом додому, у небеса, мені дуже бракувало б її присутності. Звісно, зрідка трапляється, що я не можу приховати роздратування, проте так триває недовго, бо ж розумію, що гніватися просто безглуздо. До того ж, напевно, Господь відповідає на мої молитви юності, коли я просив зробити м'якшим мій дух.

Щоправда, попервах траплялося, я зовсім втрачав дух. Коли Маріел могла спокійно стояти, гуляти, ми не користувалися пелюшками. Саме в такі дні могли траплятися «аварії». Тоді я ставав поруч із нею на коліна, щоб прибрати, а вона, бідоласна і зняквіла, стояла поруч із унітазом. Час від часу дратувався, і якось, аби змусити її стояти спо-

— моя кохана

Бог створив жінку ніжною, тендітною, витонченою натурою. Недарма люди сьогодні називають жіноцтво прекрасною частиною світу. Та, на жаль, людство дедалі частіше бачить тендітних пані з купою «чоловічих» обов'язків за плечима, котрі свою природну немічність ховають за маскою залізних леді. Диявол добився того, що спотворив розуміння призначення жінки. Сатана все більше наголошує на тому, що вона повинна взяти гору над чоловіком.

Любі жінки, не ведіться на гачки сатани! Насолоджуйтеся тим, що ви жінка. Радійте тому, що у хвилини слабкості ви можете схилити голову на дуже плече, не боячись того, що з вас насміхатимуться. Не обтяжуйте себе чужою, не властивою вам роллю. А ви, чоловіки, допоможіть коханим дружинам відчувати себе ніжною, м'якою, навіть делікатною. Що більше любові та ласки у ставленні до другої половинки, то світліше стане у вашому домі.

Нижче наведений приклад чоловічої самопожертви, покладеної до ніг дружини в ім'я любові. Ви можете по-різному оцінювати вчинок цього чоловіка, проте затямте одне: це — та любов, яку Господь заповідав виявляти чоловікам до дружин. Чи кожен із вас, шановні чоловіки, згоден і здатен на таке?

кійно, раптом злегка вдарив її по нозі, начебто це могло допомогти. За сорок літ подружнього життя я не вдарив її жодного разу (хоча інколи й доводилося гніватися чи дорікати за щось), а зараз, коли вона, як ніколи, потребувала моєї допомоги, раптом не стримався... Сором обпік серце.

Не приховуючи сліз, я благав її простити мені,

хоча й знав, що слів вона не тільки не вимовляє, але й не чує їх. Моєму відчаю не було меж — і я звернувся в молитві до Господа, аби розповісти Йому, як мені соромно за мій вчинок. Минуло кілька днів, перш ніж я позбувся відчуття провини. Думаю, Бог збирав мої сльози, щоб ними погасити пожежу, яка в інші дні знову могла спалахнути.

Якось одна заміжня студентка запитала: «Невже ви ніколи не стомлюєтеся?» — «Чому ні? Стомлююся, тому й лягаю щовечора спати». — «Я про інше. Чи не стомлюєтеся ви від...» — і вона повернула голову в бік Маріел, котра сиділа в інвалідному візочку. «Ні, не стомлююся, — відповів я. — Мені подобається доглядати її, бо ж вона — моя кохана...»

Інколи люди, не розуміючи, що любити Маріел неважко, раптом запитують: а як же робота? «Невже не шкодуєте, що довелося розпрощатися з посадою президента коледжу?» — запитав мене котрийсь із моїх колишніх студентів. — «Ні, не шкодую. Я навчився жити, не озираючись у минуле... Моє життя щасливіше, ніж у переважної більшості людей, котрі населяють нашу планету Земля...» □

Хлопчик, чоловік, батько... Можна додати: дід, внук... Продовження роду по чоловічій лінії... Батьки пишуться синами. Напевно, це потішає душу: син із одного покоління в інше

хлопчик-чоловік-батько...

переносить прізвище батька, діда і передає своєму синові. Що ще може передати батько дитині, крім права мати його прізвище? Право на житлову площу за життя батька, право на спадок — після його смерті. Право на аліменти у разі розлучення. Право на любов, якої так і не дочекався. Право на спільний час, якого ніколи не вистачало.

Чого навчився він від батька? Насаджувати наживку на гачок? Закушувати скибочкою лимона чарку горілки? Складати версії на зразок: «Затримався на роботі»? Зав'язувати краватку? Відправовувати «стрілки» на брюках? «Робити гроші»?

Сучасний хлопець не носить краватки. Він віддає перевагу джинсам, що не мнуть. Не прив'язаний до риболовлі, але дуже прив'язаний до телевізора і комп'ютера, і тут батько йому не помічник, мовляв: «Ти, старий, файл від сайту відрізни-ти не можеш». А наука «пити горілку» успішно застосована і вдосконалена: пити на сходах, не закушуючи. І ось цей хлоп-

чик, який ще не пізнав праці «заробляти гроші», досяг успіху в умінні їх витратити. І цей світ, який він так і не пізнав, уже вислизає в нього з-під ніг. Якщо не Чечня, то різанина в під'їзді. Якщо не струс мозку, то стійка пристрасть до алкоголю.

Надходить час одруження. До шлюбу ще замолоду перевірені стосунки на «сумісність» у всіх сферах життя, включаючи «найостаннішу», зазвичай, не наостанок. Часто немає повного розуміння, «навіщо одружуватися, виходити заміж». «Нам добре разом», — стає вирішальним аргументом «за». Решта аргументів не почута в очікуванні святкового торжества, десятків званих гостей, криків «гірко» і відеозаписів дня одруження «до», «під час» і «після» загу, починаючи від «ранку жениха і нареченої» і закінчуючи танцями збуджених міцними напоями гостей. Як і в якому стані розвозять гостей, що «віддали належне», додому — залишається за кадром. І головний аргумент — «створення міцної сім'ї як підстави для народження і виховання здорових духовно і фізично дітей» — теж залишається за кадром. Найчастіше цей аргумент так і залишається невпізнаним, недосяжним, неприйнятним. Можна вважати, що це не залежить від нас. Хто ж не хоче міцної, здорової сім'ї? Але чомусь виходить, що холоне перше кохання, кудись зникає солодкий смак «медового»

місяця. Розуміння немає, зате егоїзм кожного з подружжя переносить центр всесвіту на себе: «Вона не розуміє мене»,

«Він не любить мене». Діти не отримують достатньо любові від батьків, кожен з яких по різний бік ріки. І дітей, немов пліт, відносить життєва течія все далі від батьків, далі від ідеалів серед порогів бід і випробувань, сміття суєти і помилкових кумирів, серед крахів цілей життя, трясовини розпусти і вульгарності. І все, чого навчився син від батька: зав'язувати краватку, насаджувати наживку, позичати гроші, засинати перед екраном телевізора, — не врятує його в цьому вирів життя.

Як же допомогти тому, хто пливе за течією життя, захилюється в брудних потоках вод під гнітом набряклого від багнюки гріхів і гіркого досвіду одягу, що тягне на дно? Де цей острівець, за який можна зачепитися, де можна висохнути, зітхнути, набрати повні легені повітря, дочекатися корабля, що пропливає повз, і крикнути капітанові: «Агов! Я тут! Врятуйте мене!»

Цей острівець — Слово Боже. Це навіть не острівець. І не острів. Це навіть не земля. Це — початок Неба. Початок віри, початок спасіння. □

Автор не відомий

ЯК БАТЬКО,

Хлопчина обстриг волосся на маківці, залишивши тільки обідок навколо голови. Коли у нього запитали, чому він це зробив, він відповів: «Хочу бути схожим на тата».

Якось татусь, почувши сміх у вітальні, прийшов саме в той момент, коли його синочок сховався в його костюмі. Брюки були підв'язані мотузками до щиколоток, пояс затягнутий десь під пахвами, піджак волочився по підлозі. На голові, спадаючи на вуха і майже закриваючи очі, сидів капелюх. На ногах талапалися черевички 40-го розміру. Батько побіг за фотоапаратом, швидко відзняв цю картину і потім, протягом багатьох років, тримав у рамці під склом на своєму письмовому столі. Щоразу, коли він дивився на цю фотографію, в його вухах звучав дзвінкий голосок синочка: «Хочу бути схожим на тата!»

Одного разу біля дороги сидів художник у робочому фартуху, з пензлем і палітрою в руках перед мольбертом і писав осінній пейзаж. Поряд сидів його синочок, теж у фартуху і теж з пензликом та палітрою, і щось малював. «Як батько, так і син», — казали перехожі.

Вплив батька на життя сина не можна ні переоцінити, ні надмірно підкреслити. Цей вплив різноманітний і буває як негативним, так і позитивним.

Знамениті спортсмени прищеплювали своїм синам любов до їх улюбленого заняття, банкіри

ТАК І СИН

робили із своїх синів банкірів, політики — політиків. Мій друг сказав: «На моє життя сильно вплинув мій батько. Він привчив мене повністю покладатися на Христа, якщо я бажаю мати успіх у служінні».

Розповідають про дівчинку, яка запитала у мами: «Який Бог?» Матуся порадила запитати у тата, але той дав таку нечітку і неконкретну відповідь, що дівчинка нічого не зрозуміла. Минуло багато років, будучи вже дорослою, вона знайшла серед своїх речей аркуш паперу, на якому було написано: «Сьогодні я запитала у мами, Який Бог, але вона не дала відповіді, а відправила мене до татка. Я думала, що тато знає про Бога більше за всіх, але і він теж не знав, Який Бог. Мені здається, що якби я прожила так довго, я повинна була б знати що-небудь про Бога».

Як ви гадаєте, цей батько розумів, що так негативно вплинув на свою дівчинку? Навряд чи.

Хтось сказав, що до 15-ти років хлопчик робить те, що йому каже батько, а потім починає робити те, що робить сам батько.

Дуже часто суворі батьки вимагають від своїх дітей виконання всіх правил, тоді як самі у присутності дітей хваляться своїми нечистими оборудками і тим, як їм вдається зрізати кути, щоби швидше досягти успіху. Чи потрібно дивуватися, що сини таких батьків губляться у гриховному світі, дивлячись на таку розбіжність слів і справ.

У своїй книзі «Ваш вплив помітний» Леслі Флінн пише: «Коли всі інтереси батька крутяться навколо придбання новітніх дрібниць, нехай він не дивується, що його синочок більше цікавиться купівлею автомобіля, ніж оцінками в школі. Підліток наслідує батька, часто перебільшуючи те велике значення, якого батько надавав речам. Хтось сказав, що батьки посилюють дітей у церкву, а самі водять їх

лишень у цирк».

Зрозуміло, що якщо батько проводить недільний день із косаркою або під автомобілем, син ходитиме в недільну школу тільки доти, доки не підросте. Якщо церква не займає чільного місця в житті батька, вона невдовзі перестане бути важливою для сина.

«Я не хочу більше читати Біблію», — сказав хлопчик своїй вчительці у недільній школі. «Чому?» — запитала вона. «Тому що мій батько вважає це марною тратою часу», — відповів він. «Він що, так і сказав?» — запитала вчителька. «Ні, але він сам її ніколи не читає, значить, не вважає читання її важливим», — із сумом у голосі відповів хлопчик.

Ви — батько, і, подобається вам це чи ні, ваші діти за вами спостерігають. Ви можете цього не помігати, але вони вгадують від вас, як потрібно вирішувати свої проблеми.

Батьки, котрі лицемерно обманюють партнера по бізнесу, обдурюють клієнтів, не дотримують свого слова, не можуть розраховувати на те, що їм вдасться виховати гесних, праведних дітей, які вестимуть гідний спосіб життя. Чесні ж батьки, які не ходять по лезу ножа, подають своїм дітям гідний приклад для наслідування.

Батьки, які просять своїх підлітків бути гесними і поводитися розсудливо, але самі так гинуть, не бажають, не зуміють надихнути дітей розвивати в собі ці риси. Діти цінують і поважають лише бездоганну гесність, іноді навіть доходячи до крайнощів. □

Іван МИХАЛЬЧУК,
член Першої рівненської церкви

«Шукайте ж найперше Царства Божого й правди Його, а все це вам додасться» Мт. 6:33

Усучасному світі панує безліч думок щодо того, як потрібно прожити життя. Одна з популярних філософій життя вміщується у такій тезі: «Життя коротке — бери від нього все що хочеш». Інше гасло перегукється з попереднім і гласить: «Життя дається один раз, тому потрібно спробувати все».

Дивлячись на світ, помічаєш, наскільки вправно люди реалізують ці хиткі теорії. Вони хапають від життя буквально всі його принади, та коли зненацька на порозі з'являється смерть, ці люди виявляють, що під ногами немає тверді, що насправді те, за що хапалися упродовж всього життя, їх не рятує. Вони кидаються врзнівобіч, а життя їм ідко регоче в обличчя, кажучи: «Ну що, дожився?»

Чому у таких випадках кінець земної дороги часто, м'яко кажучи, сумний? Чому все, на що покладаєш надію, зрештою, рухне, немов дім, побудований із піску? Відповідь проста: про те, як прожити життя, потрібно думати не на схилі літ, а набагато раніше — на його початку. Від рішення, у що я готовий вкласти своє життя, залежатиме моє майбутнє, а зрештою, і вічність.

Дозволю собі перефразувати твердження одного автора: якщо

не знаєш, куди йдеш, то не має значення і те, в який бік ітимеш. Рано чи пізно перед кожним юнаком чи дівчиною постає запитання: як прожити своє життя? Прикро, коли більшість молодих людей ставиться до цього байдуже або ж обирає те, що популярне. Кінцевим пунктом такої життєвої дороги є лише безцільно прожиті роки і розбите серце, наповнене розчаруваннями.

На жаль, не кожен може похизуватися на схилку років тим, що прожив життя як належить. Наприклад, Біблія каже про одного із своїх персонажів так: «І помер він у добрій сивині, ситий днями, багатством та славою» (1 Хр. 29:28). Так закінчилося життя царя Давида, котрий ще замолоду віддав своє життя в руки Бога, Якого щиро полюбив та вважав за найбільше своє багатство.

Християни небезпідставно вірять, що Бог є мудрим Творцем людини, Котрий дав їй життя з певною метою. Саме тому щирі християнин не ставить перед собою запитання: «Чого я хочу досягнути у житті?», а прагне з'ясувати, чого хоче Бог, аби він досягнув у житті. У цьому і полягає принципова відмінність ставлення до життя християн.

Ми створені для стосунків із Богом, які, як не прикро, були втрачені ще в Едемському саду. Причому ці стосунки мають особистий характер. Кожна людина зокрема повинна стати на так звану стежку «Я і Бог». Таких стежин у світі мільйони. І на жодній із них не може бути цілий натовп. Кожна така доріжка — це відновлений місток окремої людини із Небом. Бог бажає мати стосунки з інди-

видуумом, а не з натовпом. Його цікавить твоє життя, твої думки, твої мрії, твої бажання...

Для нас ніколи не матиме значення те, були наші батьки християнами чи ні, якщо ми особисто не відновили свої стосунки з Богом. Це є головною і пріоритетною метою нашого життя. Таку мету мав і апостол Павло: «Та тільки, забуваючи те, що позаду, і спішаючи до того, що попереду, я женусь до мети за нагородою високого поклику Божого в Христі Ісусі» (Фил. 3:13). Відповідно до поставленої цілі було і належне завершення життя: «Я змагався добрим змагом, свій біг закінчив, віру зберіг. Наостанку мені призначається вінок праведности, якого мені того дня дасть Господь, Суддя праведний...» (2 Тим. 4:7-8).

Що є метою нашого життя? Невже таке велике значення має, скільки грошей ми заробимо, на якій роботі працюватимемо і чи будемо популярними серед інших людей. Усе це лише короткочасне прагнення, подібне до міражу в пустелі, що здалеку приваблює, а зблизька розвіюється. Уявімо, як боляче Богові дивитися на таке наше життя, в якому ми турбуємося про тимчасове, нехтуючи вічним, що було куплене дорогою ціною — кров'ю Однородженого Сина Ісуса Христа.

Якщо ви ще не маєте гідної мети у своєму житті, пропоную щиро віддати його у руки Бога і цим пізнати правдивий зміст життя. «Яка ж користь людині, що здобуде весь світ, але душу свою занапастить?» (Мр. 8:36). □

«Мій сину, ...стережи добрий розум і розважність. ...Тоді підеш безпечно своєю дорогою, а нога твоя не спотикнеться!»
(Пр. 3:21, 23).

КУДИ Я ПРЯМУЮ У ЖИТТІ?

Любомир ТУРЧАК,
пастор рівненської церкви
«Благодать»

Коли дитина відчуває на собі теплий дотик міцних та дужих татівських рук, тоді вона почуває себе затишно і безпечно. Так уже склалося, що саме з батьком асоціюється в людини порядок та достаток у домі, саме він зобов'язаний створити такий мікроклімат в родині, аби всі її члени почувалися в ній, мов у своїй маленькій, але незалежній державі, в якій кожному людину (байдуже, дорослу чи маленьку) люблять і шанують. Такий сімейний уклад створений Богом, і саме Бог незрівнянно мудро розподілив ролі між чоловіком і дружиною.

Зі сторінок Святого Письма ми знаємо, що чоловіку наш Отець Небесний відвів головну і провідну роль, назвавши його главою сім'ї і наділивши багатьма обов'язками. Чоловік — це той, хто має годувати свою родину і забезпечувати її матеріальними благами. Батько — це той, хто захищає свою дружину і своїх дітей від усіляких негараздів та бід. Він, без сумніву, господар, він — старший, він — глава сім'ї. Проте мені сьогодні хочеться повести мову про ще одну дуже важливу і відповідальну роль, відведену чоловікові Богом, — він має бути священиком у своєму домі.

Коли заглибимося в історію людства, то побачимо, що в давні часи священиків як таких не було, натомість кожен батько в сім'ї був священиком (священство виникло тільки після того, як Бог настановив Аарона священиком). Сьогодні

кожен чоловік є священиком для своєї родини, священиком для дружини і дітей. Аби навчитися бути мудрим священиком, пропонуємо звернути увагу на одного чудового батька-священика, чие ім'я записано в Біблії і в якого ми можемо багато чого повчитися. У Книзі Йова записано: «*Був чоловік у країні Уц, на ім'я йому Йов. І був чоловік цей невинний та праведний, і він Бога боявся, а від злого втікав. І народилися йому семеро синів та три дочки. А маєток його був: сім тисяч худоби дрібної, і три тисячі верблюдів, і п'ять сотень ярем волів, і п'ять сотень ослиць та дуже багато рабів. І був цей чоловік більший від усіх синів сходу. А сини його ходили один до одного, і справляли гостину в домі того, чий був день. І посилали вони, і кликали трьох своїх сестер, щоб їсти та пити із ними. І бувало, як миналося коло бенкетних днів, то Йов посилав за дітьми й освячував їх, — і вставляв він рано вранці, і приносив цілопалення за числом їх усіх, бо Йов казав: «Може згрішили сини мої, і зневажили Бога в серці своєму». Так робив Йов по всі дні» (1:1-5).*

Ось такий (як на мене, просто ідеальний) зразок священика в домі. І якщо в якійсь із родин священик ще не дуже досконалий, то всі маємо молитися ревно за те, щоб в кожному домі був мудрий священик — такий, якого хоче бачити Господь. А ще, дорогі батьки та чоловіки, хотів би, аби ви відчували серцем те, про що я поведу мову у цій публікації.

Отже, що ж таке священик? Один зі словників пише, що священик — це людина, яка приходить в присутність Бога; інший

словник каже, що це — той, котрий здійснює священне служіння, або святе служіння. Що ж має робити батько-священик для своєї сім'ї? Які його функції?

1. Молитися за всіх членів своєї родини.

На прикладі Йова бачимо, що це — чоловік, котрий «*постійно, по всі дні*» молився за своїх дітей. Сьогодні можна почути від декого: «У нас багато роботи, ми надто завантажені і в нас зовсім немає часу». Проте давайте поміркуємо, чи справді ми більше завантажені, ніж свого часу Йов? Чи багато хто з нас, подібно до нього, має нині десять дітей? Якщо ні, то нам таки, погодьтеся, легше. А хто має таке велике майно, яке було в нього? Сім тисяч пар худоби чи є в когось? А три тисячі верблюдів, п'ять сотень пар великої худоби? У кого стільки є? Отже, більше справ, ніж було в Йова, не має ніхто із нас. Тому, якщо бодай колись ми захочемо знайти собі виправдання, начебто нам не вистачає часу для молитви, то це буде неправдою. Просто ми не вміємо правильно спланувати свій час. Слово Боже каже, що «*він рано-вранці*» підводився з ліжка для того, щоб прийти в присутність Бога і молитися за свою сім'ю.

Ще одним таким чоловіком, який багато молився, був Корнілій. Він — не єврей, він — римлянин, проте звернімо увагу, яким побожним життям жила ця людина: «*Проживав же один чоловік у Кесарії, на ймення Корнілій, сотник полку, що звався Італійським. З усім домом своїм він побожний був та богобійний, подавав людям щедрю милостиню, і завжди Богові молився. Явно він у видінні, десь коло години дев'ятої дня, бачив Ангела Божого, що до нього зійшов і промовив йому: «Корнілію!» Він поглянув на нього й жахнувся, й сказав: «Що, Господи?» Той же йому відказав: «Молитви твої й твоя милостиня перед Богом згадалися» (Дії 10:1-4).*

Ви, звісно, знаєте, що написано далі — Корнілій і весь дім його спаслися. Хтозна, можливо, і твоя ревна і щира молитва, дорогий батьку, здатна врятувати і

спрямувати на шлях істини твоїх рідних, котрі й досі десь блукають на дорогах гріха. Подумай над цим — і не легковаж молитвою, яким би зайнятим і поважним ти не був.

2. Приносити потреби своєї сім'ї перед Боже лице.

У Книзі Йова читаємо: «*І бувало, як миналося коло бенкетних днів, то Йов посилав за дітьми й освячував їх, і вставляв він рано-вранці, і приносив цілопалення за числом їх усіх, бо Йов казав: «Може, згрішили сини мої, і зневажили Бога в серці своєму». Так робив Йов по всі дні» (5-6).*

А ти, дорогий батьку, за що ти молився вчора чи молишся сьогодні? Я, приміром, коли мої діти вперше йшли до школи, молився, щоб Бог давав їм пізнання халдейських наук настільки, наскільки їм це потрібно. Згадайте Даниїла: «*І дав їм Бог пізнання халдейських наук*». Справді, науки, які є сьогодні в світі, — то не Божі науки. Вони потрібні лишень заради прогресу. Ми, християни, звісно, також маємо робити певний внесок у розвиток прогресу — тому я й молився, щоб Господь дарував моїм дітям пізнання світських наук настільки, наскільки Він хотів би, щоб у них це було. Бог відповів на молитви. Мій син, коли тільки-но прийшов до школи, знав тільки букви, та й то не дуже добре, забував декотрі з них. За короткий час він почав дуже гарно читати — став із читання одним із кращих у класі. Я вірю, це — Божа милість. Вірю також у те, що й моя донечка є однією з кращих учениць у класі тільки тому, що Бог дав їй здатність пізнавати науки. Звісно, ми й самі докладаємо чимало зусиль, багато працюємо, проте без молитви до Бога не змогли б досягти нічого.

Досить часто батьки напомуляють своїх, не дуже охочих до науки дітей: «Вам треба вчитися». Переконаний, замість такого постійного нагадування, потрібно якомога більше молитися, щоб Бог давав розум, пізнання, пам'ять, розуміння нашим дітям. Це буде ефективніше, ніж просто змушувати їх робити щось понад силу.

А ще маємо молитися, щоб наші діти, якщо вони сьогодні ще навіть зовсім маленькі, пізнали Бога, щоб не загубилися в цьому житті, не збилися на манівці, щоб Бог зберігав їх від гріха. Такі молитви священик-батько має приносити в присутність Бога завжди.

3. Вчити своїх дітей Слова Божого.

У Повторенні Закону читаємо: «*І будуть ці слова, що Я сьогодні наказую, на серці твоїм. І пильно навчиш цього синів своїх, і будеш говорити про них, як сидитимеш удома, і як ходитимеш дорогою, і коли ти лежатимеш, і коли ти вставатимеш» (6:6-7).*

Це означає, що батько-священик, куди б не йшов і що б не робив, має вчити своїх дітей біблійних істин. Звісно, можна виховувати своїх синів та доньок і по-іншому: можна розповідати їм казки про колобка або отруювати юні душі анекдотами, можна дати дітям покусити вино, коли вони ще зовсім маленькі і при цьому думати: оце козак росте!.. А можна привчати дітей мати страх Господній і вчити їх Слова Божого — тоді вони підроснуть біблійними козаками, які будуть робити прекрасні справи для слави Божої, будуть вірними і посвяченими людьми.

З власного досвіду можу сказати, що, яким би важким чи напруженим не був день, щовечора я особисто зі своєю родиною сідаю читати одну біблійну історію. Читаємо — і роздумуємо, висловлюємо власні думки з того чи іншого приводу. Діти в такий спосіб прилучаються до читання Святого Письма, а ще вчаться бути такими людьми, якими їх хоче бачити Господь. Думаю, ці вечірні сімейні спілкування на біблійні теми допомагатимуть у майбутньому моїм дітям вистояти перед спокусами світу.

4. Благословляти своїх дітей.

У Посланні до римлян записано: «*Благословляйте тих, хто вас переслідує; благословляйте, а не проклинайте!» (12:12-14).*

Отже, якщо апостол Павло вчить благословляти ворогів наших, то наскільки більше ми маємо благословляти дітей своїх, чи не так? А які ти, любий тату, знаходиш слова для своїх дітей, як звертаєшся до них? Якщо ти кажеш, що твій син чортик — він буде чортиком; якщо ти кажеш, що він дитя сатани — неодмінно стане дитям сатани; якщо ж посилаєш своїм дітям прокляття, — вони будуть прокляті. Слово батька — дуже сильне слово перед лицем Господнім. Біблія каже нам: благословляйте, а не проклинайте. Даруймо нашим синам та донькам прекрасні слова благословіння, блаженства на їхнє життя, даруймо їм своє серце.

На жаль, у житті трапляється по-різному. Приміром, у селі, де я виріс, жив один хлопець, якому постійно доводилося чути на свою адресу прокльони мами і тата. У тринадцять років він раптом десь зник. Два тижні його шукали і, на-решті, знайшли в річці втопленим. Те все, що бажали йому батьки, здійснилося... Чуєте, батьки-священики: все, що ви бажаєте своїм дітям, — може здійснитися. Будьте ж обережні зі словами, і

Учити з любов'ю, а не за обов'язком, домашні біблійні уроки — прекрасна страва для всієї сім'ї. І її належить ретельно готувати чоловікові-священикові.

замість недобрих слів молитесь за своїх рідних. Моліться, багато моліться, приносьте потреби ваших дітей, ваших дружин перед лицем Господнім. Благословляйте, а не проклинайте, вчіть своїх дітей Слова Божого, прищеплюйте їм любов до Істини — і тоді у своєму житті будете мати спокій, радість і блаженство. □

БАТЬКИ, НЕ ДРАТУЙТЕ ДІТЕЙ СВОЇХ...

Проблеми у стосунках між батьками та дітьми не є чимось новим для людства. Над розв'язанням цього питання світ побивається, упродовж усього свого існування і, здається, вже втратив будь-яку надію вирішити цю проблему. Навіть ми, християни, втомившись від частих «сутичок» між поколіннями, нерідко вдаємося до спрощеного пояснення існування згаданого конфлікту ганебною ознакою останніх днів, коли діти будуть не слухняні батькам (2 Тим. 3:1–5). Ми схильні перекладати проблеми виховання на самих дітей, забуваючи про власну відповідальність.

Володимир
ЧЕКЕРЕНДА,
пастор
церкви
свт Квасилів

Пропоную тобі, дорогий читачу, звернутися до Слова Божого, яке проливає небесне світло на земну проблему. Отож: «... батьки, — не дратуйте дітей своїх, а виховуйте їх в напаминанні й остереженні Божому!» (Еф. 6:4). Повеління Боже в згаданому уривку Писання звернене конкретно до батьків — отців (від гр. «патуреу»), а не до батьків як подружжя (батька й матері). Очевидно, що дане від Господа тобі як батькові повеління містить дві складові:

1. Заборону, тобто як ти не повинен чинити зі своїми дітьми — **дратувати** їх;

2. Повеління, іншими словами, як ти повинен чинити зі своїми дітьми — **виховувати** у нагадуванні й остереженні Божому.

Цілком зрозуміло, що не можна успішно виконати повеління «виховуйте», не виконавши «не дратуйте». Що ж означає слово «дратувати»? Це впливати чим-небудь

негативним, шкідливим, спричинювати біль, викликати незадоволення, тривожити, злити дитину, провокувати її до гніву та невдоволення.

ЧИМ МИ ДРАТУЄМО СВОЇХ ДІТЕЙ:

- неправильними стосунками з Богом; лицемірним, подвійним способом життя (Лк. 10:27; Мр. 10:14);
- неправильними подружніми стосунками: без любові і покорі; конфліктами між чоловіком та дружиною (Еф. 5:22,25);
- відсутністю безумовної любові до дитини, бо любов — це час, проведений із дитиною (Ів. 13:34);
- ігноруванням батьківських обов'язків, зневажливим ставленням до них (Повт. 6:7,8; Пр. 29:15; 1 Сам. 2:22-25; 3:13);
- фізичним насильством (Вих. 20:13; Як. 1:20);
- словесними погрозами, злобою, диктатом (Бут. 33:13; Пр. 11:9; 15:1);
- осудом, нищівною критикою (Пр. 12:18; 16:27; Еф. 4:29);

- відмовою вислухати дитину (Пр. 18:2; Як. 1:19);
- вседозволеністю (Пр. 29:15);
- завищеними вимогами (1 Кор. 13:11);
- непослідовністю дій батьків (Еф. 6:4; Гал. 5:22);
- відсутністю позитивного заохочення, належної оцінки, похвали.

Ознаки дратування дітей оточують нас зусбіч. Ти чуєш, як батьки називають своїх синів та доньок «дурень», «тупий» і навіть гірше. Ти бачиш батьків, котрі роздратовано і з насмішкою кричать на своїх дітей на вулиці. Ти обідаєш у родині, де батьки ніколи не звертаються до дітей і не запрошують їх до загальної розмови під час обіду. Ти знаєш батьків, які приділяють час своїм дітям лише тоді, коли хочуть покритикувати їх. Ти спостерігаєш за батьками, котрі голосно розповідають стороннім про недоліки своїх дітей у їхній присутності. І, на превеликий жаль, ти бачиш величезне емоційне спустошення, яке такі батьки своїми

діями або, навпаки, бездіяльністю викликають у власних дітях.

НАСЛІДКИ

Дратування має страшенні руйнівні наслідки для вразливої дитячої душі (Кол. 3:21):

- позбавляє дитину захисту, спокою;
- дитина занепадає духом;
- породжує різні страхи, робить її замкнутою;
- формує занижену самооцінку;
- спонукає до пошуків хибних шляхів здобуття власної значимості;
- штовхає до відчаю і самогубства.

Писання постійно нагадує нам, що «наші» діти належать Богові і наше ставлення до дітей — це ставлення до Бога. А ми, батьки, дані їм Богом для того, щоб забезпечити їм сприятливу атмосферу для зростання в істині, спокої та захищеності. Саме ми, чоловіки, які поставлені Богом пасторами своїх домашніх церков, відповідальні перед Ним за виховання своїх дітей у «напаминанні і остереженні Божому». Будьмо відвертими: ми часто настільки завантажені і заклопотані служінням, роботою, щоденними турботами, стомлені, що просто не знаходимо часу і сил для виконання цього святого обов'язку. Між тим, час працює проти нас і наших дітей, і це виявляється в тім, що діти дуже швидко, хоч і непомітно,

вирос-
тають без належного ви-
ховання. А результат оче-
видний — проблеми дітям
і проблеми батькам.

ЧИ Є ВИХІД ІЗ ЦІЄЇ СИТУАЦІЇ?

Я вірю, що, читаючи ці рядки, Господь спонукає тебе, дорогий батьку, переглянути своє ставлення до виховання Богом подарованих тобі дітей і «підігнати» цей аспект сімейного життя до чудового біблійного стандарту, що гарантує прекрасні результати.

«З чого ж почати? — запитаєш ти. — Адже я вже так багато пропустив і втратив!...» Я відповім: не з чого, а з кого! Звичайно ж, починай із себе! Найсаме-ред, необхідно встановити правильний духовний діагноз, дізнатися про причини хвороби і прийняти правильне лікування від Великого Лікаря Ісуса Христа.

Отже, Слово Боже встановлює такий діагноз: якщо у батька, члена Церкви Христової, немає часу для біблійного виховання своїх дітей, то він «...*вирікся віри, і... гірший від невірною*» (1 Тим. 5:8), що, в свою чергу, є безпомилковим підтвердженням причини проблеми: втрачені біблійні стосунки з Богом, дружиною та дітьми. Не віряться?! Це правда, на яку вказує дзеркало Писання: від твого духовного життя, на жаль, залишилася тільки форма.

Покайся, дорогий батьку, не спіши дочитувати цю статтю до кінця, а потім приймати рішення що і як робити. Покайся зараз у свій нелюбові до Господа, Який помер за твої гріхи, у зневаженні Його святих заповідей, у підміні справжніх цінностей

фаль-
шивими, в нелюбові до
любої дружини і безцінних
дітей, подарованих тобі
Творцем. Відкрив 50-й
Псалом і читай його сер-
цем! Не бійся визнати себе
безпорадним без Христа.
Повір, Його любов до тебе
незмінна. Твоя проста мо-
литва каяття і щирі сльози
— найкращий подарунок
для Господа за останні,
можливо, п'ять чи десять
років!

ПОДАЛЬШІ КРОКИ

Повернися до прав-
ильних цінностей і прі-
оритетів.

По-перше, віднови сто-
сунки любові з Богом че-

р е з
щоденний повноцінний
час спілкування з Ним,
вивчення Слова, молитву,
життя постійного послуху
Його заповідям.

По-друге, повернися до
принципів безумовної лю-
бові в стосунках із твоєю
дружиною.

По-третє, повернися до
принципів безумовної
любові у стосунках із ді-
тьми. Не дратуй їх, а ви-
знач регулярний час для
впровадження виховання
в «напаминанні й остере-
женні Божому», що бук-
вально означає «вкласти в
розум» дитині «*все те, що
Я вам заповів*» (Мт. 28:20).
Пам'ятай, що Бог діятиме в

Запізнілий докір пробудженого сумління батька в день 15-річчя його сина, коли той уперше прийшов додому напідпитку

Тобі завжди здавалося, що ти був для свого сина турботливим і добрим батьком. Ти справді часто дарував йому гарні подарунки. А яку прекрасну розкладну вудочку з котушкою ти подарував йому на 10-річчя — він про таку давно мріяв. Але пригадай, будь ласка, скільки десятків разів ти обіцяв своєму любому синочку, що підеш із ним на риболовлю, проте так і не знайшов для цього часу. Навіть після того пам'ятного вечора, коли він повернувся зі школи весь у сльозах і відмовився пояснювати їх причину. За день дружина розповіла, що це товариші сміялися з твого дорогого сина і називали його брехуном, обманщиком, адже він посперечався, що піде з тобою рибалити, повіривши своєму черговому «чесному» слову. А ти тоді ще й нагрімав на нього за те, що надокучав тобі. Пригадай останні сльози твого дорогоцін-

ного синочка, коли він, як справжній чоловік, прийшов із риболовецьким трофеєм у маленькому відерці. Пам'ятаєш, замість того щоб похвалити сина, ти грубо посміявся з нього, сказавши, що й кіт не їстиме такої дрібноти. Більше він не плакав. А ти думав: «Нарешті він змужнів».

Ти знаходив для нього гроші, купував потрібні речі, але ніколи не знаходив часу погортати його зошити, похвалити за успіхи, підписати щоденник. Ти думав: «Навчання — це справа вчителів і школи».

Ти не знаходив часу поцікавитися його проблемами, послухати його думки, просто посидіти і погладити по голівці, сказати, що ти любиш його. Ти думав: «Які проблеми можуть бути в малої дитини?»

Ти не знаходив часу почитати разом із ним Біблію і помолитися, запитати, що він думає про життя,

сер-
ці дитини Духом Святим
рівно настільки, наскільки
в ньому є посіяне тобою
Слово, бо без доброго
насіння не виросте доб-
рих плодів. Тому навчай
своїх дітей Слова, але не
забувай, що це Слово ти
маєш підтвердити власним
практичним святим нелі-
цемірним життям!

Підбадьорся! Твоє слу-
жіння Господь бажає увін-
чати гарними плодами.
Ти побачиш прекрасні
результати виконання про-
стого Божого повеління,
що записане у Посланні
до ефесян 6:4, — щасливі
батьки, бо щасливі діти! □

про
Бога, про віру. Ти ду-
мав: «Цим має займатися
недільна школа».

Ти не знаходив часу відпочити разом із ним, пограти в м'яча, почитати. Ти думав: «Я ж не відпочиваю! Я заробляю гроші, буду хатину, веду господарство! Для кого я все це роблю? Все для нього!» А син думав: «Татку, як ти не розумієш? Мені не потрібне твоє, мені потрібен ти!»

На жаль, ти так і не став другом своєму синові — це було лише його великою проблемою, тому він знайшов собі інших «друзів», а тепер це стало і твоєю великою проблемою. □

«Татусю, який мені віршик сьогодні вивчити?» — запитав Михайлик, несучи вранці перед сніданком до нього Біблію. «Перший із 15-го розділу Приповістей Соломона: «Лагідна відповідь гнів відвертає, а слово вразливе гнів підіймає», — відповів тато.

Згодом, уже йдучи до школи, Мишко, прощаючись, сказав:

— Я, мабуть, не скоро забуду сьогоднішній віршик, він такий гарний! Правда ж?

— Так, любий, сподіваюся, що ти не лише пам'ятатимеш його, але й виконуватимеш, — проказав тато у відповідь, а матуся ще й погладилася сина по голівці.

Мишко пішов до школи. Дорогою він ще пам'ятав слова батька і вірш, але коли почалися уроки, то їх уже не згадував.

Хлопчика вважали одним із кращих учнів. Його любили і учні, і вчителі, бо він був старанним, добрим і веселим. Заняття тривали недовго, принаймні так видалося Мишкові. Після уроків хлопчики побігли в садок. Погода була дуже

Але на другому ж стрибку, а стрибав він на цей раз через Мишка, нога в нього за щось зачепилася і обидва хлопчики полетіли клубком у сніг. Яша скочив на ноги, й не тямлячись від люті, кинувся до Мишка з кулаками. Він вигукував, що не дозволить кепкувати з себе, і вдарив щосили Мишка. Мишко підняв руку, щоб, у свою чергу, вдарити противника, як раптом у нього в голові промайнув вранішній вірш і слова батька. Рука опустилася, і хлопчик твердим голосом вимовив: «Ні, Яшо, я битися не буду. Мені дуже шкода, що ти впав, я, мабуть, стояв не так як слід. Не сердься, дай руку — помиримся».

«Лагідна відповідь гнів відвертає, а слово вразливе гнів підіймає».

Я не битимуся

гарна. Сніг так і блищав на сонці. Хлопці вирішили пограти в чехарду: стрибати через спину один одного. Пустотливий Петрусь умудрився звалити сварливого Яшу в сніг. Здійнявся регіт звідусіль. Яша розсердився, став сварити Петрика, дорікаючи, що він зумисне звалив його в сніг. Петрусь захищався:

— Сам винен. Потрібно бути спритнішим!

Тут Яша геть розсердився й кинувся з піднятими кулаками на Петрика. Почалася запекла бійка. Яша був набагато дужчим і зовсім швидко «надавав»

Петрові, як він сам висловився. Та потім гра знову відновилася. Яші дуже хотілося показати свою спритність.

Гнів Яші відразу зник. Він потиснув Мишкові руку, і всі знову почали бавитися. Ніхто навіть не подумав кепкувати з Мишкового миролюбства.

— Татусю, бачиш, як справдився мій вранішній вірш? — сказав Мишко ввечері, розповідаючи йому свої пригоди. — Я завжди намагатимуся пам'ятати ці слова.

І хлопчик знову впевнено процитував: «Лагідна відповідь гнів відвертає, а слово вразливе гнів підіймає».

А як ви, любі дітки, виконуєте те, зого вас навгає Слово Боже? Як ви реагуєте на повгання свого татуса: приймаєте їх ги навмисне відкидаєте? ▢

Татова доця

Я ще малесенька татова доця.
Дай мені, Боже,
краплиночку сонця.
Буду носити її
біля серця,
Хай воно завжди
так радісно б'ється.

Дам для татуса
цю крапельку світла,
Щоб на душі було
тепло, привітно,
Щоби ночами
журба безголоса
Не осідала
так рано на коси.

Вірю і знаю я
в кожному слові
Все, що прошитиму,
Ти не відмовиш.
Будь моїм Другом,
навік Охоронцем,
Я ж бо малесенька
татова доця.

Сергій РАЧИНЕЦЬ

Кажуть, схожий я на татка, —
Хвалиться мале хлоп'ятко. —
Ніс і брови, і хода...
Я увесь на нього вдавсь.

Тільки очі, й сам не втямлю,
Сині-сині, як у мами.
Та про це я не журюся,
Я ж люблю свою матусю.

Розказав татусь мені,
Що в небесній вишині,
Другий Батько є у мене,
Він створив усю Вселенну:

Сонце, квіточку, пташину,
Котика й мене — людину.
Любить Бог Своє творіння,
Дощик шле, ясним промінням

Землю щедро зігріває —
Милість Господа безкрая.
Хочу бути на Нього схожим,
Я ж бо є подоба Божа!

Ольга МІЦЕВСЬКА

Марія
ШАЙДРОВА-
МІХЕЛЬСОН,
член церкви
м. Ірпін
Київської
обл.

Того дня була моя зміна. Час наближався до вечора, і міліціонери потихеньку з'їжджалися із завдань і збиралися у відділі. Я працювала диспетчером. У мої обов'язки входило повідомляти про події і направляти до місця пригоди наряд міліції. Той вечір нічим не відрізнявся від інших — і я з нетерпінням очікувала завтрашнього вихідного дня. Раптом мою увагу привернуло до себе лице майора Дадашова. Він був чимось схвилюваний, що на нього зовсім не схоже. Перше, що спало на думку, — це невдачі під час виконання завдання (можливо, навіть чиясь смерть), але ж ні, Дадашов — людина досвідчена, булава — до того ж хто, як не я, знала б про все першою, якби щось трапилося. У його звіті все було нормально: звичайна ДТП, був збитий хлопчик років десяти — таке трапляється частенько...

Майор підвівся і попрямував у мій бік.

— Добридень, Варю, як день минув? — запитав він.

— Доброго дня, товаришу майоре. День пройшов, як звичайно, — от тільки викликів сьогодні дуже вже багато. А з вами що трапилося? Чому такий похмурий вигляд? — запитала я, згораючи від цікавості.

— Та... Важка ситуація склалася... У моїй

практиці такого ще не було.

Майор сів, я тихо поставила чайник, оскільки за східною традицією жодна розмова без нього не розпочиналася. Чайник невдовзі закипів і тихо бурчав, а я та ще кілька курсантів приготувалися слухати. Майор замислився на мить — і розпочав свою історію:

— День розпочався жахливо: діти захворіли, дружина схвилювана, здавалося, що так буде продовжуватися цілий день.. І вже тоді, коли сидів у машині, раптом згадав слова із Біблії, яку читають штунди: «Як

хочете, щоб із вами чинили люди, так чиніть з ними і ви». Сам не знаю, як могло прийти таке мені в голову, — напевно, це точно було щось послане з неба. Коли приїхав на роботу, дуже сподівався, що викликів буде мало. Так воно, власне, й сталося. На нашій дільниці лишень один нещасний випадок (я навіть зрадів)... Думав, кілька підписів оформлюю — і справі кінець, далі нехай суд розбирається. Вже дорогою почав повертати собі присутність духу.

Коли ми приїхали на місце події, то побачили страшну картину: маленький білявенький хлопчина з ангельським личком лежав увесь закривавлений і без ознак життя, а довкола — купка цікавих і карета «швидкої допомоги». Машина, котра збила дитину, поїхала, навіть не зупинившись. Особу хлопчика ще встановлювали, а я думав про його батьків. Що вони відчуватимуть, коли дізнаються про смерть сина? Мені важко було відповісти собі на це запитання, адже я й сам є батьком двох дітей.

Прости, синку,
прости...

Смерть настала миттєво, хлопчик не мучився — він просто потрапив під колеса автомобіля, який гнав на шаленій швидкості. Провини потерпілого не було, і мені так хотілося розшукати і покарати винуватця.

Раптом під'їхав джип і з нього вийшов уже немолодий чоловік, по очах якого я впізнав: батько. Він підійшов до хлопчика. В його очах було стільки болю та німого каяття. Я стояв неподалік і чув, як він, дивлячись на мертво-го хлопчика, весь час повторював: «Прости, синку, прости...».

— Я успішний бізнесмен, у моєму житті було все, крім щастя. Потім з'явився Артемко, моя відрада! Його мати нас покинула після того, як я розорився. Ми залишилися вдвох: він і я. Слава Богу, все нажите мені невдовзі повернуло. Сьогодні я мав важливу зустріч і не зміг вийти з ним погуляти — тому хлопчик, мабуть, вийшов, аби зустріти мене тут, на дорозі. Ось тут його й не стало...

Мій співбесідник раптом закашлявся. Я хотів, було, щось йому сказати, проте він жестом мене зупинив.

«Не обманюйтеся, —
Бог осміяний бути
не може. Бо що тільки
людина посіє,
те саме й пожне!»
Гал. 6:7

Потім чоловік підійшов до мене.

— Якщо не помиляюся, — сказав, — ви тут головний, товаришу майоре. Хотів би вам дещо розповісти.

Я відповів, що, власне, задля того я й приїхав сюди.

— Варю, повірте, ще ніколи мені не було так шкода батьків, як цього чоловіка. Він тихо просив написати відмову від пошуків винуватця. У мене не було слів:

— Ви хочете, щоб гріх цієї людини залишився непокараним? Це мій обов'язок: шукати злочинців і карати їх! Він же вбив вашого сина!

На це я почув таку відповідь:

— Зрозумійте, — продовжував чоловік, — зараз я втратив сенс життя — точно так, як тоді, коли в мене не було Артемка. І єдиний винуватець у цій ситуації — я сам. Рівно десять років тому на цьому ж місці було збито малого хлопчика. Водій автомобіля навіть не загальмував, у нього були гарні зв'язки — і його не знайшли,

або, може, навіть не шукали. Знаєте, хто був той водій? Так, це був... я.

Настала пауза. Я нічого не міг сказати: просто дивився то на хлопчика, то на чоловіка, який ридав над трупом загиблого сина.

Майор замовк і витер сльози. Два курсанти сиділи так тихо, що чути було навіть їхнє дихання. Про чай давно всі забули. □

Кожний наш вчинок, навіть думка, — це нібито невелика зернинка, яка неодмінно дасть свій плід у майбутньому. Вам доводилося коли-небудь спостерігати за тим, як шукають, збирають та сіють насіння? Коли так, то ви, звичайно, погодитесь, що зернини справді схожі одна на одну, і тільки досвідчена людина може розрізнити та правильно їх використати. До проростання ми не зможемо побачити, чи правильним був наш вибір, чи посіяли ми те, що хотіли. Тобто особливо важливо стежити саме за процесом посіву, і ретельно вивчати кожну зернинку, щоб не помилитися.

У нашому житті ми щоденно сіємо різні види насіння. Це звучить досить дивно, але Біблія каже: «Не обманюйтеся, — Бог осміяний бути не може. Бо що тільки людина посіє, те саме й пожне!» (Гал. 6:7). Тобто для того, щоб не помилитися, ми маємо ретельно вивчати свої вчинки, думки та насіння бур'яну дуже схоже на насіння квітки, але плід відрізняється неймовірно. Як для кожного сіяча є енциклопедія, з допомогою якої він вивчає свої зерна, так і для нас є Слово Боже, що кожною сторінкою

намагається застерегти та навчити розрізняти свої думки та вчинки, роздумувати та бути уважним. Цікаво, але жертвами нашої необачності можуть стати найрідніші нам люди...

Батько маленького Артемка не думав, що своїм колишнім вчинком він втратить не тільки спокій, а й сина. В його планах не було й натяку на такий жахливий кінець. У випадку з ним діє не помилково не зупинився, але й не мав уяви, що те посіяне ним зло колись переросте у ще жахливіше горе. Для віруючих людей, я думаю, навмисність повинна бути взагалі відсутньою, а помилковість ми маємо уникати за будь-яких обставин.

Дорогі чоловіки, для вас Господь приготував особливу місію. Ви несете відповідальність не тільки за себе, але й за свою сім'ю. Ваші вчинки та думки повинні бути настільки відфільтрованими, щоб ворог людський не зміг підкопатися. Пам'ятайте, що кожен неправильний рух може принести горе у вашу родину.

Я хочу навести як приклад своєрідний логічний ланцюжок: любов до людей визначає вашу любов до Бога, а любов до Бога гарантує злагоду та мир у вашій родині. А зазвичай, наше насіння сіється у суспільство, та жниво теж збирається саме там. □

Справжнє батьківство — це більше, ніж народження дітей. Це — відповідальність, посвячення та любов. Адже навіть найкраща мати не зможе замінити батька, бо кожна дитина для свого гармонійного розвитку потребує батьківської опіки та великого батьківського авторитету.

Бажання ж кожного богобоязливого батька — виховати своїх дітей у дусі і страхіві Божому. Премудрий Соломон каже: «Навчай малого на добру путь, якою він має йти, і коли він постаріє — не зверне з неї» (Пр. 22:6). На превеликий жаль, сьогодні є багато таких чоловіків, які лише претендують на роль батька, проте насправді ними ніколи не були.

Батьки, якщо ви не приділятимете належної уваги своїм дітям, якщо не виховуватимете їх, знайдуться ті, у котрих вистачить для них часу. Вони навчать їх всього,

про що непристойно навіть думати. Ці люди без будь-яких зусиль прищеплять вашим синам та дочкам ті риси, які зганьблять вашу честь та покладуть пляму на ваше ім'я. Пригадайте поєдинок Давида з Голіафом. Після перемоги Давида Саул запитав у нього: «Чий ти син, хлопче?» І Давид відказав: «Я син раба твого віфлеємлянина Ессея» (1 Сам. 17:58).

Любі батьки, у ваших дітей також запитуватимуть: «Чий ти син? Чия ти донька?» Чи все одно вам, ким ви-ростуть ваші діти? Чи турбує вас їхнє майбутнє?

Для письменника Майкла Перла його сини були великим надбанням. Він хотів залишити в їхньому серці відбиток своєї любові та мудрості, передати їм досвід свого подружнього життя та навчити їх Божих стежок. Пропонуємо вашій увазі декотрі настанови, адресовані його синам.

ЯК СТАТИ ГАРНИМ БАТЬКОМ?

1. Готуйте своє гніздечко

Поки ви молоді, немає дружини і немає дітей, робіть те, що робить усе творіння Боже: готуйте гніздо до їх прибуття. Нікому не дозволяйте захопити себе тим, що на-

завжди відсторонить вас від ролі батька. Плануйте вашу життєву професію так, щоби був присутній ваш батьківський вплив. Батьки, занурені лишень у роботу, будуть відмінними працівниками, але поганими чоловіками і батьками. Вдумайтеся: якщо ви «володітимете всім світом» і при цьому втратите душу дитини, яка з цього користь? Деякі люди, багато працюючи і будучи відсутніми в сім'ї, кажуть, що вони це роблять для своїх дітей, аби забезпечити їм гарне виховання і тому подібне. Чому ж тоді діти цих «працелюбів» ніколи не оцінюють їх жертви, а деколи навіть презирство до батьківського старання? Причина в тому, що дітей не обманути. Вони сприймають відсутність батька як відсутність інтересу до них. Вони

бачать, що батько дістає більше задоволення від своєї роботи, ніж від спілкування з ними. Виховання, яке потрібне вашій дитині, не може бути куплене в універмазі за гроші, зароблені вами в над-нормовий час. Воно «купується» годинами, проведеними батьком у спільних заняттях із дітьми. Це буде кращим часом у житті ваших дітей. Адже вони разом із вами в реальній боротьбі досягали б загальної мети, наприклад, під час спільного майстрування поштової скриньки, прив'язки мотузки для сушки білизни, скошування трави, складання дров, миття вікон, спорудження собачої будки. І якщо діти відчують, що вони були справжніми помічниками тата в роботі, вони по-справжньому поважатимуть вас і перенесуть це в своє доросле життя. Хіба можна купити це, навіть за великі гроші?

2. Бережіть маму своїх дітей

Щойно народиться ваша перша дитина, починайте відразу бути батьком. Звільняйте втомлену дружину на кілька годин. Візьміть малюка і попіклуйтеся про всі його потреби. Відпочиваєте чи читаєте — покладіть дитину на коліна. Коли вам, синочки, було по днів зо два після народження, я вкладав вас на свої груди, щоб разом нам поспати після неспокійної ночі для вашої мами. А ваша втомлена матуся в цей час могла спокійно поспати. Зізнатися, я

теж не відразу зрозумів, що навіть сильній жінці потрібна величезна підтримка. Тому ставтеся до вашої дружини, як до ніжної квітки, і у неї будуть сили бути відмінною матір'ю для ваших дітей.

3. Віддавайте достатньо часу своїм дітям

Хоча я проводив із вами, немовлятами, багато часу, я завжди казав вашій мамі: «Вони твої доти, допоки не можуть йти за мною на вулицю. Коли зможуть — вони будуть моїми». Беріть малюків із собою на прогулянки. Досліджуйте і пізнавайте світ наново з кожним із них.

Запам'ятайте важливий принцип: що більше часу ви проводитимете з дітьми, роблячи спільні справи, то менше буде проблем із дисципліною. Дитина, яка «труситься» за своїм батьком, захоче його тішити у всьому. Ви для неї будете найкращим другом на всі часи. Починайте з малого. Коли діти підростуть і будуть здатні дивитися на малюнки в книжках, проводьте час, перегортаючи сторінки разом із ними. Коли вони так підростуть, що почнуть розуміти зміст, читайте і розповідайте їм біблійні історії. Вмійте у всьому бачити руку Божу

і розповідайте дітям про Небесного Отця. Разом досліджуйте природу як мудре творіння Бога.

4. Не відкладайте «на потім» ваше батьківство

Щодня зростання вашої дитини без батька можна порівняти з кущем помідора, що розростається без підв'язки до кілка: він росте, розвалюється врізнобіч; бур'яни лізуть зсередини, звідки їх важко витягнути; плоди лежать прямо на землі і гниють. Але батько, який повсякчас причетний до життя дитини, знатиме навіть його серцебиття. Пам'ятайте, що діти, покинуті батьком, відчують себе знехтуваними і нерентабельними. Дитині потрібний батько. Його постійну присутність із дітьми можна порівняти із сяючим сонячним світлом, необхідним рослині для здорового зростання.

Ніколи не заспокоюйтеся на духовному вихованні дітей тільки матір'ю, навіть якщо вона робить це відмінно. Інакше, діти будуть переконані, що релігія — сфера для жінок. Увечері, коли вкладаєте дітей спати, читайте їм і моліться з ними.

Не оберігайте їх від життєвих випробувань, ставте дітей перед життєвими проблемами і навчайте долати їх: велосипед, маленький мотор або ремонт різних приладів. Не залишайте своїх хлопчиків тільки на маму або клас, де майже всі дівчатка і жінки. Ваші сини повинні бачити справжніх чоловіків, при цьому — у справі. Всі форми занять допомагають становленню дітей, а ваших синів зроблять незалежними і упевненими в майбутньому житті.

5. Допомагайте у справі виховання вашим дружинам

Не сподівайтеся, що діти прийдуть до вас уже з наданою підготовкою від матері. Наприклад, деякі мами не мають хоробрості дисциплінувати своїх доньок і синів. Вони кажуть: «Дивися мені! Щойно тато прийде додому, він дасть тобі ремінця». Хай краще при вашій появі діти наввипередки біжать до вас, лізуть на коліна і плечі, а не

ховаються, залякані мамою, по кутках. Спонукайте дружину теж займатися дисципліною дітей. Та й себе перевіряйте іноді запитанням: «Ким мене бачать діти? Рідкісним суворим моралістом? Чи надійним провідником і товаришем?»

І насамкінець. Вам не доведеться застосовувати покарань, якщо ви багато часу проводитимете з дітьми в гарному спілкуванні з ними. Дозволяйте вашим дітям брати участь у життєвій боротьбі, що їм під силу. Покажіть їм, що ви не завжди здатні справитися зі всіма потребами родини. Життя без проблем нічого не навчить ваших дітей. Діти полюбляють вишукані делікатеси — їм треба знати, що це страви лишень на свята. А в будні нехай із подякою задовольняються тим, що є на столі, і ростуть не вередливими в їжі.

6. Наставляйте дітей у страхіві Господньому

Продукція Голлівуду — не для Божих дітей. Тому не дозволяйте неглибоким кінокартинам і програмам увійти до вашого будинку. Мислення ваших дітей повинно формувати Слово Боже і християнський приклад, а не сексуальні збоченці. Ви повинні готувати ваших дітей не для земного часу, а для вічності.

Адам народив сина схожим на себе. Ви теж матимете дочок і синів, котрі будуть подібні до вас. На вас, земних батьках, лежить відповідальність навчити їх нести в собі образ Отця Небесного. Народжений схожим на вас повинен народитися заново, щоб відповідати образу Христа, Сина Божого. Це величезне прагнення, але в нашому розпорядженні — райські ресурси, якщо ви самі навчитеся розуміти, що мудрість дається на прохання. Любов — єдина всеосяжна заповідь; моє «я» — наш лютий ворог; Біблія — єдине джерело виховання; Святий Дух — наш Утішитель і Вчитель; кров Христа — єдина надія на вічне життя.

Давайте ж долати нелегкий шлях нашого «марафону», знаючи, що наша праця важлива Богові. «Отже, брати любі мої, будьте міцні, непохитні, збагацуйтеся завжди в Господньому ділі, знаючи, що ваша праця не марнотна у Господі» (1 Кор. 15:58). □

Лист сину

Любий сину!

Я не знаю, ти коли-небудь потрапить цей лист тобі на оці, не знаю, ти прогитаєш ти його. Я не впевнений, що до того часу, доки ти виростеш і станеш гитати, збережуться ці рядки, однак хотілося б, аби літери написаних слів викарбувалися колись у твоєму серденьку. Поки що ти зовсім крихітний, ще не вмієш гитати, лишень недавно навгився ходити, поволі пробуєш справитися з неслухняним язиком і проказати свої перші слова.

Ти виростеш. Не зогледишся, як закінчиш школу, потім, можливо, здобуватимеш вищу освіту, після того працюватимеш, заробляючи на кусень насущного хліба. Згодом одружишся, а там, дивись, сам станеш батьком. Колихатимеш на своїх дужих руках гарівну донечку ти, можливо, підкидатимеш догори синочка, який від захоплення заливатиметься дзвінким сміхом.

Я не знаю, ти дасть мені Бог життя аж доти, ти зможу побачити твоїх діток, ти зможу помолитися за твою сім'ю, ти зможу підставити плече, коли буде дуже боляче, порадити, коли нікого не залишиться поруг. Але я переконаний, що в такі миті ти знайдеш пораду у нашого Небесного Батька.

Хочеться сьогодні тобі, любий бешкетнику, розповісти все, що знаю, поділитися настановами, які давав і дає аж дотепер мені мій тато, віддати весь свій життєвий досвід, усе найкраще, що пережив. Разом із тим — відгородити від усього недоброго та злого, своїми молитвами вимурувати потужну фортецю навколо твого життя, аби вона слугувала тобі захистом від стріл лукавого.

«Мій сину, як грішники будуть тебе намовляти, то з ними не згоджуйся ти!» — казав мудрий Соломон своїй дитині. Прислухайся до вікової мудрості.

Моя ж найперша тобі порада — тримайся Бога, гитай Його Слово! Нехай воно буде для тебе

солодшим за мед, ціннішим за перли. Лише Словом Всемогутнього Бога ти зможеш перемогти свого найбільшого суперника — самого себе. Лише завдяки його божественній силі ти зможеш протистояти гріху, лише з ним ти «будеш довголітній на землі і буде щастити тобі».

Коли ти станеш на роздоріжжі прийняття рішень, не будеш знати, в якому напрямку зробити крок, шукай поради у Всевишнього. Ніколи самотужки не приймай важливих рішень у житті, знайди собі мудрого наставника, запитуй поради у людей, а найперше — прося відповіди у Бога, молися доти, доки не переконаєшся у тому, що так, як ти робиш, вгинив би Сам Владика.

А ще — пильнуй про те, аби жити зі всіма у мирі та злагоді. Будь взірцем у вихованості, тактовності, шляхетності. Безперестанку дбай про зростання інтелекту та розширення твого кругозору, будь у цьому протігним джерелом, а не застоїним ставком, дістаючи все нові і нові знання та віддаючи їх іншим. І тоді ті, хто буде спілкуватися з тобою, будуть отримувати насолоду від розмови з тобою. Немає межі досконалості, а ти прагни до більшого. Знай, зупинки у зрості немає, є візний рух. Угору або ж вниз — це залежить від тебе. Рухайся до вічного сонця, до бездонного неба, до висот, «звідки прийде нам допомога».

Нехай найбільшою цінністю після Бога у твоєму житті буде сім'я. А кодексом твого сімейного життя нехай буде 13 розділ 1 Писання апостола Павла до коринтян. Люби свою дружину так, як полюбив тебе Христос, віддай за неї, якщо буде така необхідність, свій сон, комфорт, своє здоров'я і навіть життя... Просто люби... Доводь це щодня практично: подаруй квіти тоді, коли вона їх найменше оцікує, допоможи прибрати посуд зі столу, коли вона втомиться від

хатньої роботи, звільни її від буденних хатніх турбот, хога б на добу (щоправда, тобі самому доведеться готувати їсти, мити посуд, прати, дитині змінювати підгузники та готувати кашку, посеред ноги прокидатися та співати колискову, заспокоюючи свою кровиночку). «Нелегко», — скажеш ти. А хто сказав, що любити легко? Важко, іноді дуже важко... Але яке задоволення від цього отримав ти, коли будеш думати: «Це для моєї половинки, найкращої в світі», коли будеш багити вогник в очах твоєї єдиної і неповторної.

І наостанок... Бережи матусю. Вона дала тобі життя, трепетно виношувала під серцем тривалий час і, зрештою, народила... не без болю. А потім усе і погалося: недоспані ноги, слізи в молитві за твоє благополуччя... Вона співала тобі колискові, все краще віддавала, іноді намагалася бути суворою (їй це рідко коли вдавалося), аби виховати в тобі справжнього мужчину, лікувала, потішала, коли хтось тебе кривдив, дмухала на розбиті колінця ти поранені ругки (і у тебе одразу зникав біль). Ти їй завдягує життям... Цінуй її...

І найголовніше! Завжди залишайся людиною, що до серця Богові. Будь справжнім головою! Чоловіком, який керує своїми погуттями, бажаннями, головою, який все робить правильно, по-Божому, як Христос!

З любов'ю — твій татусь. □

Людмила
ЖАКУН,
кореспондент
«Свічника»

Як же надокучливо внукам вислуховувати поради свого дідуся! Вони не терпляче смикаються, коли старий намагається їх навчити життя. Дідусь навіть не чув про такі речі, як Wi-Fi, Bluetooth, блог, Skype та інше! То чим же він може зацікавити покоління нової генерації?! Звісно, із ввічливості можна вдаватися, що цікаво, але переймати досвід — даруйте! Таке рішення приймає чи не кожна молода людина, ну і я тут теж донедавна не була винятком.

Заходжу до будиночка з низькою стелею та скривленими віконцями й відразу потрапляю до іншого середовища, куди прогресу зі своєю несамовитою силою не вдалося протиснутися крізь малі щілини старих дерев'яних рам. Річ не в тім, що новітні технології мають «не пенсійні» ціни, і навіть не в тім, що стареньким людям важко встигати за модернізацією. Вони ставлять питання по-іншому: «Чи потрібно все це для справжнього задоволення життям?» Натомість у кожній із тісних кімнат поруч із портретними фотокартками висять на стінах написи біблійних віршів.

На столі у світлиці затерта від частого користування велика чорна Книга і багато-багато ретельно списаних аркушів паперу — роздуми над Словом.

А за вікном — саме у розпалі польові роботи. А з ними і буденні ве-

Сивочола
Мудрість

чори втоми і загострення фізичних недугів. Старечі ноги втомлено човгають по підвір'ю, зморені руки ритмічно стискаються в кулаки, щоб розігнати терпкий біль від важкої денної праці. Однак, клацнувши дверною клямкою і ввійшовши до хати, дідусь пожвавлено починає збиратися на вечірнє зібрання. Не один і не десять таких знесилених тяжкою працею вечорів він знаходив у собі сили

приготувати проповідь і, не запізнюючись, взяти участь на черговому богослужінні.

Коли несподівана злива пошкодить врожай чи зненацька вдарять перші приморозки, дідусь не скаржиться, не нарікає, не ображається. Якось я в нього запитала: «Вам, напевне, надто прикро, що так сталося!» На що дістала неочікувану відповідь: «Як же я можу ображатися на те, чому не можу запобігти?»

● Дідусь передає свою мудрість онукам. Для нього це — служіння, яке здійснюється безкорисливо, без жодних думок про особистий прибуток чи винагороду. Він своєю добротою та турботою служить, коли є потреба, а не коли зручно.

● Він знаходить безліч можливостей благословляти життя інших людей завдяки, здавалось би, простим словам чи маленьким справам.

● У євангельському служінні дідусь має привілей навчати молодих людей досвідом, зміцнювати молодь у християнському дусі і благословляти життя малих дітей, коли вони пізнають прості істини Євангелія. Він завжди на кожному місці відчуває обов'язок служити в Церкві, у колі родини та своїх ближніх. Це виявляється у тихому християнському служінні.

● Він сповнений самовідданістю, умінням ділитися і віддавати.

Запасливий і передбачливий, він не раз мені казав: «Доню, візьми плащ у дорогу!» «Та навіщо?» — відмахувалась я і за якийсь короткий час уже жалкувала, що не послухала.

Вдивляюся у ці глибокі-глибокі, потьмянілі, але не байдужі очі. Якби ж дідусь міг розповісти все те, що бачив, про що так тяжко зітхає, про що тихо і палко щоденно молиться. На мої запитання відповідає, як завжди, подумавши, неквапно коротко і змістовно.

Коли прислухатися до слів цього спокійного, урівноваженого, задумливого чоловіка, починаєш розуміти, що відчувати — це все ж таки більше, ніж знати.

Знання і мудрість: чи схожі вони одне на одного? По частинках складаю фрагменти з дідусевого життя, які закарбувалися у пам'яті найяскравіше. Та як же не запам'ятається те, що не було поодиноким випадком чи знаменною подією, а способом повсякденного життя рідної мені людини?

Український поет Іван Франко писав: «Уміти жити! Трудне, високе вміння, котрого жодна книга не навчить». А дідусь умів. Дивно, що йому вдавалося без зайвих слів сказати нам усе необхідне, важливе, невиважене. Передати свій досвід щасливого життя з Христом. Передати, щоб піти назначеного часу до вічності, до свого любого Господа. Спокійно, з ледь помітним щемом за майбутнє покоління, він залишив нас, своїх «надто дорослих» дітей та «надто прогресивних» внуків, із величезним благословінням у маленькому висловлюванні: «З Богом!» □

Пригадайте своє дитинство. Який найяскравіший і найдорожчий епізод, пов'язаний із вашим батьком, вирінає із глибин пам'яті? Можливо, це — світлі спогади про те, як ви разом із ним прогулювалися гарної днини, коли ваша маленька долонька тонула в його міцній руці, а ви з гордістю дріботіли маленькими ніжками поряд із ним? Чи, може ви з усмішкою і трепетом згадуєте те, як він вчив вас їзди на велосипеді? А можливо, вам найбільше запам'яталася батьківська строгість із притаманною йому авторитетністю? Чи ті моменти, коли татові руки тримали в заступницькій молитві за вас, за сім'ю, а уста відкривалися для того, щоб розказати вам про Того, Хто створив Всесвіт. Яким ви пригадуєте свого тата?

Кожний прожитий день залишає нам спогади, які так чи інакше впливають на наше життя. Вони можуть зробити нашу старість або щасливою, або ж гіркою. Одного разу осівши в нашій пам'яті, вони залишаються там назавжди! Така їх сила!

Проте наше життя настільки не визначене, що не знаємо, коли зможемо востаннє порозмовляти чи пройтися вулицями міста чи села разом із найріднішими людьми, коли востаннє зможемо сказати слова настанови чи підбадьорення... Іноді неочікувана звістка про смерть найдорожчих нам людей перекреслює всі наші мрії та сподівання. І залишаються лише спогади...

Шановні батьки! Які спогади про вас залишаться у пам'яті ваших дітей? Будуть вони пам'ятати вас як тих, хто щиро любив Ісуса і на всіх життєвих перехрестях шукав біблійного керівництва, чи їхні спогади про вас будуть гіркими і неприємними?

Якими запам'ятають вас сини і дочки, коли ваші очі назавжди закриються?

Нехай ваше життя у спогадах дітей залишить вічну спадщину благословіння та любові.

«ДЛЯ СМЕРТІ СМЕРТЬ — ЛЮДСЬКА ПАМ'ЯТЬ»

Пропозицію поділитися спогадами про рідного брата сприйняв неохоче. Будь-які згадки про дорогу людину не лише збуджують пам'ять, а й викликають глибоке тремтіння серця, нагадують про його глибоку і незагойну рану. Усе це є доволі особистим, сокровенним, і не завжди вдається викласти його на папір об'єктивно і неупереджено, так, щоб воно було цікавим для інших. І усе ж, не без вагань, маючи на меті збагатити змістовність тематичного спрямування журналу, намагаюся порушити стривожену пам'ять і поринути у згадки про минуле.

Далекого 1994 року відійшов у вічність Володимир, мій рідний брат. Важка хвороба не залишала його довгий час, величезні зусилля і роки лікування не дали надії на життя. Відтак життя набуло іншого «забарвлення» — без брата, без сина, без чоловіка, без батька. Залишив по собі трьох маленьких донечок, які були ще надто маленькими, щоб повною мірою зрозуміти важку втрату...

Яким пам'ятаєш свого тата? — з таким запитанням звертаюся до наймолодшої дочки Ірини, моєї племінниці, нині студентки Рівненського музичного училища, регента хору Млинівської церкви. Іра відповідає:

— **Завжди заклопотаним, стурбованим, діловим. Завжди приносив гостинці: чи то шоколад, чи матерюшку, чи ще щось. Ми постійно чекали, що тато прийде з роботи і обов'язково щось принесе.**

Таким він залишився і у моїй пам'яті — завжди поглинутим справами, завжди заглибленим у вирішення якихось проблем. Пам'ять невтомно зберігає й інші сумні події, які сталися роком раніше: один за одним відійшли у вічність ще два Володимира — Володимир Прилепа і Володимир Попік. Загинули внаслідок трагічних обставин. Пригадую, тоді багато разів чув: «І знову — Володимир!? Чому?..» Молоді, сповнені сил і наснаги, невтомні трудівники, служителі церкви. Кожен із них здійснював великий обсяг роботи як у сім'ях, так і у церквах, вони несли велику відповідальність за доручене служіння, кожен із них йшов у авангарді багатьох нових справ. І раптом усе зупиняється, знову і знову жорстока життєва реальність

нагадує про себе, нагадує активно, тривожно, несподівано.

Звичайно, життя на цьому не зупинилось, їм на зміну прийшли інші служителі, їхні поручення покладені на інших трудівників. Але виникало багато запитань: чому так сталося, чому саме таких Бог забирає? Чому саме вони нас залишають, такі молоді, такі потрібні, у розквіті сил, з величезним життєвим досвідом професійної діяльності, служіння у церкві?... Навіть, пригадую, звучали запитання: «Чому Бог так допускає, як Він так може?»...

— **Думаю, я на нього дуже схожа, — продовжує Іринка. — Схожа поглядом очей, характером, смаками. Так як тато, завжди усміхаюся, не люблю, коли на мене звертають увагу. Напевно, від нього перейняла любов до музики, адже дуже люблю музику, особливо духовну музику. Тато завжди слухав музику, сам грав на трубі і на гітарі.**

Зізнаюсь, нелегко і не просто було розібратися, хоч якось заспокоїтися, навести лад у власній свідомості. Не під силу було хоча б частково зрозуміти, чому на нашу родину випало таке нелегке випробування. Життя неначе зупинилося,

завмерло, усе довелося розпочинати по-новому — без батька, без сина, без чоловіка, а мені без брата.

Наше раннє дитинство пройшло на шістдесяті роки. Ми завжди були разом — гралися, навчалися, з батьками ходили до церкви, багато читали бібліотечних книжок, дуже любили із старшими хлопцями грати у футбол. Життя тоді було зовсім іншим, ніж зараз, діти завжди були чимось зайняті, влітку на канікулах ми працювали, разом із дорослими заробляли гроші. Одна особливість запам'яталася: так як ми, близнята, були дуже схожими один на одного, усі оточуючі нас сильно сплутували. Навіть коли стали дорослими, залишалися такими ж. Неодноразово доводилося чути його ім'я, коли зверталися до мене, і навпаки. Також доволі значимим і важливим для нас обох було відчуття взаєморозуміння, яким ми користувалися завжди і всюди. На жаль, більш повного і глибинного взаєморозуміння, як із моїм братом, у мене більше ніколи не було. Уподобання наші, інтереси, смаки, захоплення і багато ще чого у нас було однаковим або ж подібним, однаковим виявилось лише одне — хвороба, яка з перебігом часу і виявилася фатальною. Коли ж його не стало, зрозуміти і змиритися з такою важкою втратою виявилось надзвичайно важко, не думалося і не очікувалося, що «з іменням страшним гостя — смерть» прийде так швидко і несподівано...

— **Пам'ятаю останню нашу фотографію, яку тато зробив з нас, — каже Іринка. — Поставив нас, трьох сестричок, біля різдвяної ялинки, наказав: «Усміхайтесь!», і сфотографував. Вийшло щиро і невимушено. Взагалі він багато фотографував і нас, і інших людей,**

любив робити різні фотоексперименти, його фото викликали захоплення у багатьох.

Пам'ять пильно зберігає його таким, яким він був, — завжди діловим, зануреним у справи, стурбованим про насущні життєві проблеми, із ледь помітним боєм у глибокому погляді. Той незабутній погляд незмінно супроводжує не лише мене, а й усіх моїх рідних, друзів.

Життя продовжується, невтомно крокуючи уперед, багато чого змінилось, багато що стало іншим. З бігом часу поступово приходило усвідомлення особливого значення й особливого змісту того, що сталося. Напевно, ніколи людина у своїх найглибших, найпотаємніших роздумах не дійде до розуміння сутності смерті. І не тому, що свідомість відмовляється приймати її, погоджуватися із нею. Людина сприймає лише наближення смерті, її самої ж усвідомлювати уже не здатна, не має такої влади над смертю. Тому для людини віруючої надзвичайно зрозумілим і сприйнятним є поняття «перехід» як переходження в інші виміри буття, уже не матеріальні. Для людини невіруючої смерть залишається небажаною і незрозумілою, страшною і трагічною, особливо смерть близької людини, а також власна смерть у майбутньому. Через це так сильно людина «чіпляється» за життя, вважаючи його своїм, і ніяк не бажає його віддати.

В результаті глибоких роздумів поступово приходжу до думки про якийсь особливий, сокровенний сенс не лише життя, а і смерті. Закінчення земного життя рідної людини розпочинаєш приймати і сприймати як завершення чогось цільного, важливого і значимого, а ще обов'язково індивідуального й унікального. Кожна людина проживає своє життя, не схоже із іншим, воно не повторне, як і сама людина. І для кожної людини Богом запланована власна «повнота» життя, яку можна порівняти із власною «повнотою часу» (Еф. 1:10). І коли розпочинаємо нарікати, журитися, забуваємо, що життя нам не належить, воно належить Богу. Бог дає життя, Він його і забирає, і забирає саме тоді коли потрібно.

— **Думаю, я є щасливою. Щасливою від того, що саме таке життя мені дарує Бог, що я можу зберігати пам'ять про свого тата, що я так багато від нього взяла, що я можу так, як тато, трудитися для Бога, складати йому славу. У цьому сенс мого життя, і у цьому справжнє щасття. А те, що Бог так рано забрав мого тата, на це була його свята воля, Він передбачив для нього щось значно більше і значніше, ніж нам це було відкрито. Завжди хочу бути подібною до тата, хочу приносити добро людям, хочу служити Богу і бути його світільником...**

Не буває у Бога помилок, не чинить Він неправильно, забираючи до Себе наших близьких. Бог покликав мого брата, і це не помилка, не випадковість, і не страшна трагедія. У цьому — вищий Божественний смисл, хоч не завжди нам зрозумілий. Щоб не трапилося у житті, у ньому обов'язково буде тверда логіка, якщо на нього дивитися крізь глибини і мудрість Божественного Слова. А у Слові читаємо: «...страждання в теперішній час нічого не варті у порівнянні із славою, яка має виявитися в нас» (Рим. 8,18).

Олександр Сташук,
диякон рівненської церкви
«Відродження»

Світлана
БЕРЕЗА,
кореспондент
«Свічника»

Розшарпана бідою ніч розбивалася об густі сірі клубки світанку. Несамовите виття сирен, стогін, ридання, метушня пошматували в лахміття темно-синю вуаль спокою та затишку, дбайливо накинута на землю вчора всесильною рукою Творця. Виснажена ніч, не розбираючи дороги, стрімголов тікала в нікуди, проте й ранок, що повільно вилазив із пелюшок суцільних хмар, не віщував погідного дня.

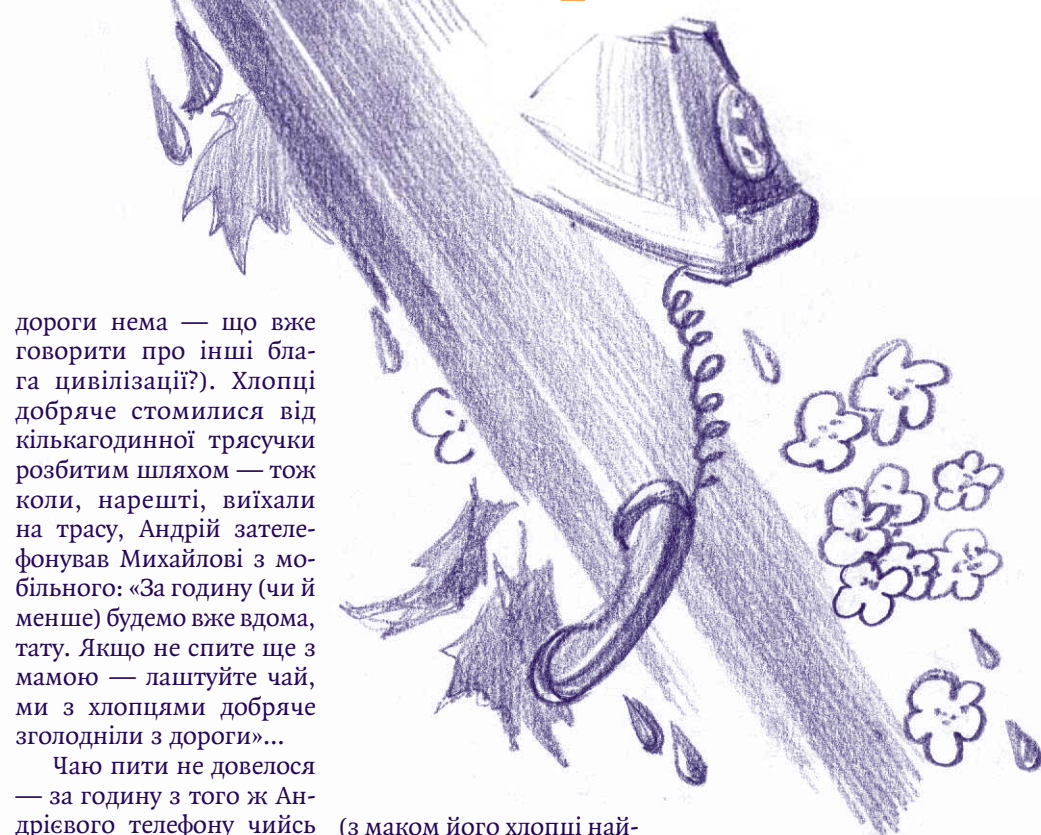
Михайло стояв біля прочиненого вікна в коридорі міської лікарні, не помічаючи нічого довкола себе. Досі він завжди вставав на зорі, до схід сонця — любив першим привітатися з росами, помилуватися зворушливоталановитими хорами дзвінкоголосого птаства, і в тихій молитві просив щоразу Божого благословіння на ще одну днину. Сьогодні ж не до правил

— Михайло просто не помітив настання ще одного дня. Його думки зламалися об телефонний дзвінок, який серед ночі прокричав біду, зупинивши плин часу, і тепер ті думки, розбиті паралічем безвиході і безнадії, нерухомо лежали в голові... Поруч, за дверима операційної, точилася боротьба за життя Андрія, молодшого Михайлового сина, та двох його друзів — старший же, Максим, відразу загинув на місці автомобільної катастрофи. Всі разом поверталися з вечірнього богослужіння в одному з далеких поліських сіл («глухомань» — так здавна називають такі невеличкі села-хутори, до яких навіть шосейної

дороги нема — що вже говорити про інші блага цивілізації?). Хлопці добряче стомилися від кількогодінної трясушки розбитим шляхом — тож коли, нарешті, виїхали на трасу, Андрій зателефонував Михайлові з мобільного: «За годину (чи й менше) будемо вже вдома, тату. Якщо не спите ще з мамою — лаштуйте чай, ми з хлопцями добряче зголодніли з дороги»...

Чаю пити не довелося — за годину з того ж Андрієвого телефону чийсь незнайомий голос здавлено сповістив: неподалік від міста джип виїхав на зустрічну смугу і врізався в автомобіль, в якому їхав ваш син. «Може, це чийсь недобрый жарт?» — перше, що спало на думку Михайлові (людині при-таманно до останнього не вірити у страшне і невідоме). Але ж ні, повідомили навіть координати, куди треба негайно мчати. Хіба з такими речами жартують? Кров гаряче стугоніла в скронях, а по спині гуляв мороз... Його сина, його «орлики» (так любив їх називати), зараз у біді... Як же це? Як?... На плиті давно парує чайник, на столі — пироги з маком

БАЛЬЗАМ для зболеного серця

(з маком його хлопці найбільше полюбують)... А тут раптом — аварія... Ні, ні, цього не може бути! На дорозі, звісно, всяке трапляється, але чому саме його сини мали вскочити в халепу? Вони ж вправні водії...

По черзі набирав номер то Андрія, то Максима — телефони ж у відповідь плакали протяжними гудками... Серце пронизували гострі стріли недобрх передчуттів, але воно мужньо трималося за рятівну соломину: «А може?»... Проте й рятівна соломину зламалася, щойно приїхав на місце пригоди.

— Біда, брате, біда! — кинулася навперейми, плачучи і спотикаючись,

Марійка Копистинська, одна із сестер церкви, де Михайло вже добрий десяток літ був пастором. Її єдиний син, Сергій, також їхав разом з Михайловими хлопцями.

— Немає більше німого Сергія, ні твого Максима... Андрія та ще двох хлопців щойно «швидка» забрала — може, ще врятують, може, довезуть... Дуже важкі вони... А ти ж казав, брате, що наші діти під Божим захистом. Як же це так? Чому Господь не зберіг їх? Чому?...

Світ гойднувся і пішов кругом; в роті пересохло, здерев'янів язик; ноги

стали ватяними і неслухняними. Все, що відбувалося, здавалося, відбувається не з ним (а якщо і з ним, то не в реальному житті — хіба що в сні).

Ніяк не міг збагнути, чи сам він іще живе... Нема Максима... Нема?!... Марійчині голосні ридання, риторичні «як?» та «чому?» роздирали нічний морок.

Михайлові також хотілося волати на весь світ або ж, подібно до зраненого звіра, побігти подалі з цього страшного місця, щоб наодинці зализувати свій біль, свою муку... Але ж він — не звір, він — батько, травмований важкою бідой. Травмований, проте не роздавлений, бо навіть зараз, у цю найтрагічнішу мить, відчуває на собі пильний погляд Отця. «Щит мій є Бог Всемогутній» (Пс. 7:10) — цей вірш Михайло часто повторював вголос, і зараз, хоч міцно зімкнуті вуста не зронили жодного слова, Божий щит став опорою, яка не давала чоловікові похитнутися чи впасти в полон емоцій. Як би важко не було, розумів: він — пастор, слуга Бога Живого, і від нього чекають не слабкості — сили, не розпачу — підтримки. Хто чекає? Та хоча б Марійка Копистинська.

«Чому Господь не зберіг наших дітей?»... Від того, що відповідь зараз цієї згорьованій жінці, залежить, можливо, все подальше Марійчине життя: зміцниться вона у вірі, оговтавшись трохи від біди чи, навпаки, ослабне, затаївши гірку образу на всіх, а найперше — на Бога...

— Наші плани — не Божі плани, Марійко, — промовив неголосно, сам не впізнаючи власного голосу: здавалося, хтось інший говорив його вустами. — Господь подарував нам наших дітей до певного часу, не назавжди. Сьогодні він вирішив забрати їх на небеса....

— Чому саме наших на небеса, братику? Чому наших?

— Можливо, вони були вже готові увійти до Царства Його. Ми зустрінемося з хлопцями, тільки треба вірити і смиренно чекати цієї зустрічі — так, наче наші дітидесь у дуже далекому і тривалому від-рядженні...

Знав: не від себе казав (зараз він і двох слів самотужки не міг би зліпити докупи) — то Дух Святий утішав і Марійку, і його, Михайла... Жінка у відповідь тільки ридала — щоправда, її ридання ставали чимдалі не такими вже безутішними. А що плаче — нехай, зі сльозами, кажуть, страждання потроху виливаються...

Відчинилися двері операційної — і на порозі з'явився хірург. Марійка, загиблі хлопці, як і все, що відбувалося кілька годин тому, не зникли з пам'яті, ні, — просто відійшли трішки вбік, і Михайло очікувально дивився на лікаря, боячись запитати, як завжди запитують у таких випадках: «Ну що там?»...

Зіщулившись, стиснувшись всередині, немов пружина, готуючись до нового удару. Лікар мовчав, витираючи рукою спітніле чоло — він таки навчився носити маску холодної зосередженості чи суворості (а може, просто від утоми здавався таким?)...

— Ви — батько? — обізвався нарешті, підійшовши ближче до Михайла, котрий, здавалося, заляк на місці.

— Я — пастор церкви, яку відвідують хлопці... — сказав — і осікся на мить, не знаючи, чи доречно у теперішньому часі казати «відвідують». — Поміж них справді є і мій син... — Розумію...

— Як вони? — не витримавши невизначеності, запитав таки.

— Поки що рано з певністю про щось казати. Ми їх прооперували.

— Вони живі?...

— Живі, але вкрай важкі. Ниточка життя в кожного настільки тонка, що може обірватися будь-якої миті. Тому будьте мужні.

— На все воля Божа, — важкий камінь ще не зліз з душі, але тиснув уже не так боляче. Лікарі зробили все що могли, і тепер життя Андрія та його друзів тільки в Божих руках — отже, надія є...

Вперше після жахливої ночі і сірого світанку Михайло не стримав сліз. Не соромлячись присутності лікаря, він стиха озвався: — Святий і Праведний Отче! З вдячністю приймаю все з Твоїх святих рук, навіть це випробування, яке Ти мені послав...

Лікар знизав плечима. У стінах цієї лікарні він бачив багато різного, звик уже нічому не дивуватися, але щоб дякувати Богові за біду?... Таке довелося почути вперше: голова, котра мислить тільки конкретними категоріями, вимагаючи матеріального підкріплення своїм думкам, не здатна збагнути того, що вміщає серце, котре довіряє у всьому Небесному Отцю...

— Давайте я вам допоможе, — Михайло підвів трішки чоловіка і подав йому склянку з водою.

— Дякую, старий, — зробивши кілька ковтків, озвався хворий. — Ти також тут лікуєшся? Давай знайомитися. Я — Вадим, фінансовий директор однієї досить відомої у нашому місті компанії.

— А я — Михайло, батько двох із тих хлопців, котрі разом із вами потерпіли в аварії.

Вадим здригнувся — мов струм пронизав його тіло (не очікував, мабуть, такої зустрічі).

— Отже, твої сини живі? — перепитав з надією в голосі.

Після обіду, коли настала тиха година і хлопці задрімали, Михайло, аби нікому не заважати, вийшов з палати, просякнутої нудотно-їдкими запахами поту, закривавлених бинтів та медикаментів. У коридорі задуха не так дошкуляла. Тут було прохолодно, порожньо і тихо (навіть медсестра, залишивши сестринський пост, десь відлучилася на хвилинку). Єдине, що порушувало тишу, — це голос із сусідньої палати: «Сестричко, пити»... У тій палаті (принаймні так розповідали Михайлові) лікується водій джипа, який спровокував аварію... Поважна, либонь, птиця, якщо вже окрему палату виділили...

Озирнувшись і переконавшись ще раз, що поблизу немає медсестри, Михайло зазирнув до палати. Хворий, тримаючи поламану ногу у підвішеному стані (на витяжку, схоже, взяли), зо всіх сил старався дотягнутися до склянки з водою, котра стояла на тумбочці, проте рука виявилася закороткою.

— Давай, старий, — зробивши кілька ковтків, озвався хворий. — Ти також тут лікуєшся? Давай знайомитися. Я — Вадим, фінансовий директор однієї досить відомої у нашому місті компанії.

— А я — Михайло, батько двох із тих хлопців, котрі разом із вами потерпіли в аварії.

Вадим здригнувся — мов струм пронизав його тіло (не очікував, мабуть, такої зустрічі).

— Отже, твої сини живі? — перепитав з надією в голосі.

— Один — так. Інший...
— Михайло запнувся, ніяк не міг звикнути до думки, що його Михайлика більше нема.
— Скільки всього загинув?

— Двоє...
Коротку, але гнітючу мовчанку, яка обом здалася вічністю, першим розірвав Вадим. Б'ючи себе кулаком по голові, він закричав:

— Я — душогуб! Я — вбивця! Нема мені прощення! Нема!...

Михайло відвів руку Вадима вбік, захищаючи його голову від нового удару і неголосно сказав:

— Шанс бути прощеним є завжди, поки людина на землі. По той бік вічності змінити вже нічого не можна буде, бо, як записано в Слові Божому, «що тільки зв'яжете на землі, зв'язане буде на небі» (Мт. 18:18).

— Я вбив твого сина, а ти мене втішаєш?!

— Хіба ж ви зумисне його вбили?

— Не зумисне... Просто перед дорогою зайшов з друзями до ресторану. Розвезло мене добряче, їхав — мов чіп, п'яний. Сам собі ніколи не прощу. Ніколи! Якби ж не моє героїство — нічого б цього не сталося, всі б залишилися живими.

— Нічого б цього справді не сталося, —

уточнив Михайло, — якби не було на те волі Божої. Хтозна, можливо, мій Максим пішов тієї ночі в небо, щоб і ви мали шанс знайти туди дорогу. Інакше, хіба могли б ми зустрітися, порозмовляти, як оце зараз?

Вадим мовчав — боявся сказати щось не те і скривдити цього дивного, але з усього видно, доброго чоловіка. Бравада хвацького і самодостатнього молодика десь щезла — і на лікарняному ліжку лежав виснажений, вкрай знервований від нещодавно пережитого чоловік, якого після аварії вогнем пекла провина. Ні лікарі, ні рідня, ні друзі не розповідали йому подробиць тієї пригоди, і ця

невідомість лишень поглиблювала муки совісті. Зараз же, коли довідався про все, хоч і не стало легше, проте знав, що неодмінно прийме важливе для себе рішення: нести заслужене покарання, не шукаючи жодних виправдань чи пом'якшувальних обставин. Дивно тільки одне: чому Михайло не вдається до самосуду (нікого ж зараз з ними в палаті нема). Та що там самосуд — навіть в'язницею чи судом не лякає; навпаки, натякає на якийсь шанс, на прощення. «Напевно, святий чи, може, ангел з неба», — подумав про себе, а вголос, перейшовши раптом на «ви», сказав інше:

— Я мав би чути від вас, Михайле, прокльони, і це було б справедливо; ви ж — наче бальзамом змащуєте моє серце. Скажіть, де берете після пережитого сили? Хто підкріплює вас?

— Отець, Якому служу і Який любить мене як сина — не як слугу, Він підкріплює мене. У Ньому знаходжу силу, бо знаю, що «коли я підую... навіть долиною смертної темряви, то не буду боятися злого» (Пс. 23:4), Господь мене завжди втішить, треба — то й на руках перенесе через біди, якщо вже зовсім ноги (чи душа) ослабнуть.

Вадим слухав Михайла — мов діти казкаря: цікаво, але дуже вже незвично, далеко від реальності. Збагнути почуте поки що було несила і Вадим попросив:

— Я хочу побути зараз сам. Але ви пообіцяйте, що зайдете ще до мене — ви краще від лікаря зціляєте, хоча, можливо, самому неприємно спілкуватися з таким, як я. То зайдете чи ні?

— Неодмінно зайду, Вадиме. Спочивайте. Підкріплюйтеся, — Михайло вийшов з палати так само тихо, як і зайшов. Натомість сюди (чи не вперше за останні дні) увірвалося сонце (якийсь грайливий промінець навіть увівся просто на ліжку). «Якби ж так сонячно ще й на серці стало, — гірко всміхнувся сам до себе Вадим. — Чи стане колись?»...

Втупивши погляд у стелю, Вадим думав про недавню розмову. Йому так хотілося повірити у диво, яке несподівано вніс до палати Михайло. Повірити було важко — проте душа поривалася в якусь невідомість, до чогось справжнього, чистого і високого. Якби ж то долетіть... □

Микола Водневський — російський письменник, який у роки війни виїхав до Сполучених Штатів Америки. Згадуючи минуле, зокрема свого сина, котрого поховав у юні роки, чоловік розповідає, як одного погожого вересневого дня він із десятирічним сином перший та єдиний раз відірвався від справ і поїхав за місто на рибалку. Хлопчик помітив, як у річці хлюпалася риба, швидко вибіг із автомобіля, на ходу розкручуючи вудочку. І тут батько допустився великої та невинуватої помилки. Замість того щоб взяти вудочку і приєднатися до сина, він сховався у затінку гіллястого дуба і взявся писати поему, над якою тоді працював. Пам'ять полонили спогади про війну. Вир таких згадок порушив син. З його засмаглого, покусаного комарами обличчя

струмочком стівав піт. Великий золотистий короп витанцьовував на траві, помираючи без води.

— Тату, подивися, якого коропа я впіймав!

Подивися! — радісно вигукнув син.

— О, так! Як ти

зміг витягти таке величезне «поросятко»?

Із подивом на обличчі батько спромігся сказати синові лише кілька слів. Син і далі продовжував мовчки стояти біля татка, збуджений таким багатим уловом. У його очах світілася невимовна радість.

На жаль, батько не знайшов більше слів, аби розділити радість сина, і знову занурився у роздуми.

Минули роки... Тяжкі роки для сина. Він важко хворів. Лікування не допомагало.

Одного разу в тихій сімейній бесіді син сказав:

— Тату, я знаю, що ти завжди любив мене і робив для мене все, що міг. Але я так мало і рідко спілкувався з тобою. Ти завжди намагався

допомагати іншим. Для мене ж у тебе часу не було. Я ніколи не казав тобі про це, але сьогодні скажу. Пам'ятаєш, як уперше в моєму житті ти повіз мене до річки на риболовлю? І навіть вудочки купив. Але ловив я сам. Тобі ніколи було посидіти зі мною поруч. А коли я впіймав великого коропа і приніс його до тебе, ти не порадив зі мною, а лише кинув кілька слів і знову занурився у свою книжку і розкриту Біблію.

Який гіркий, справедливий докір. За рік батько згадав цю розмову, стоячи біля гробу сина.

«Це моя сповідь великої помилки, — сказав Микола Водневський, — яку вже не можна виправити, я зрозумів її із запізненням на тринадцять років». □

*Ніколи не залишу святої Біблії,
Вона шлях до спасіння показує мені.
Коли в життєвім морі зла буря надійде —
До пристані Голгофи вона мене веде.*

Ця відома в протестантському світі духовна пісня, яку виконують і в більшості наших громад, підбадьорювала багатьох християн у боротьбі за власні переконання з атеїстичним режімом. Однак її автор — Василь Малов — став свідком того, як суспільство і церква зокрема втратили Біблію зовсім не за умов тоталітаризму, а в демократичному світі. Очевидно, це і спонукало його переконувати співрозмовників: «Не залишу ніколи, Біблії не залишу». Ці слова зберігають вічну актуальність, особливо для сьогоденних українців, які намагаються побудувати нове демократичне суспільство, і для українських церков, що опинилися на межі між минулим і майбутнім і мають обрати подальший шлях розвитку.

Вільгельм ФЕТЛЕР

БОЖИЙ ПОСОЛ ДЛЯ СЛОВ'ЯН

Автор гімну Василь Малов, справжнє ім'я якого Вільгельм Фетлер, народився 28 липня 1883 року в м. Талс (Латвія) у сім'ї пастора. Він виріс у оточенні гарного виховання і духовної підтримки талановитого проповідника і зразкової християнки. Від свого батька Андреаса Фетлера Вільгельм отримав святе по вірі водне хрещення у 1898 році.

Після закінчення школи Вільгельм, не маючи засобів для подальшого навчання, влаштувався працівником на одному

з підприємств Риги. У духовному ж плані — в ці роки він чітко відчував заклик до служіння євангеліста-місіонера. Вільгельм написав за допомогою англійського словника заяву в Коледж ім. Сперджена в Лондоні.

1907 року, після закінчення коледжу його рукопоклали на благовісника. Почалася напружена проповідницька, організаційна (будівництво домів молитви у Петербурзі і Ризі), видавнича (журнали «Вера», «Гость») діяльність. 35 проповідників на чолі з В.Фетлером труди-

лися для розповсюдження Слова Божого у цьому місті. Баронеса Ясновська писала: «Ми були глибоко зворушені словами листоніші від Господа (так називав себе Фетлер), який переконував нас присвятити наше життя Господу, віддати Йому 100 відсотків самих себе».

Його активна духовна робота не залишилася поза увагою місцевої влади. 1915 року була спроба вислати В.Фетлера до Сибіру. Проте, завдяки підтримці високопосадовців, йому було дозволено залишити Росію. Так В.Фетлер разом

із дружиною Варварою, з якою одружився 1913 року, та сином переселився до Швеції, а потім до США.

Пастор В.Фетлер викладав у Ілінойській лютеранській семінарії та Російському біблійному інституті у м. Нью-Йорку. Саме тут, у США, В.Фетлер стикнувся із змінами у богослов'ї американських баптистів, які не відповідали сутності протестантизму. Ректор однієї із баптистських семінарій одного разу запитав у В.Фетлера: «Ви ж не збираєтеся вчити ваших студентів старого богослов'я?» А у відповідь на запитання, що ж є «старим богослов'ям», зазначив: «Народження Ісуса Христа від Діви, богонатхненність Біблії, жертва Христа, що спасає». Американські баптисти пояснювали свої позиції таким чином: «В Америці ми демократи; тут кожен може вірити в те, що хоче». На що він відповів: «Що стосується баптистських переконань, я сміливо стверджую, що вони не демократичні, а теократичні». Неодноразово сам В.Фетлер і його студенти згадували про те, як благовісник відбирав місіонерів для слов'янських країн. Він ставив два запитання: чи є ви спасеними? Чи вірите ви в богонатхненність Біблії? Він вірив, що «сутте-

вою умовою для спільної праці в християнському служінні працівників є погодження у принципах — погодження стосовно богонатхненності і авторитету Священного Писання».

Лідер російського баптизму не міг погодитися з ліберальними модерністичними позиціями, тому невдовзі перестав співпрацювати з американськими баптистами, прагнучи створити незалежний від їх вчення та впливу навчальний заклад. В.Фетлер звільнився з посади ректора інституту у Нью-Йорку і почав організацію Російського місіонерського товариства та відповідного навчального закладу. Однак викладачі, які обіцяли допомогти в організаційних питаннях, залишили його. Тільки п'ятдесят із п'ятдесяти трьох студентів підтримали свого колишнього ректора: «Ми віримо і стоїмо за Біблію від початку і до кінця. Ми будемо відстоювати істину чи підемо з Вами, брат Фетлер, куди б Ви не пішли».

Самотній, у чужій країні, в оточенні зневажливо і ворожо налаштованих «братів», на початку нового етапу своєї діяльності і зовсім без грошей В.Фетлер молився: «О Боже, Ти бачиш, що товариші залишили мене. Ти знаєш моє становище, і знаєш причини. Тепер, якщо є людина, яка вирішить покласти на Твій жертвник, заради Твоєї істини своє ім'я, таланти, які вона має, свої теперішнє і майбутнє, дружину і дітей, друзів і всю кар'єру, що зробиш Ти з такою людиною?» «Тоді, — згадує В.Фетлер, — відповідь прийшла у моє серце, солодка, наче хтось говорив моїй душі: «Як хтось покладе на жертвник заради Мене і заради Євангелія своє ім'я, своє теперішнє

і майбутнє, свою дружину і дітей, свою кар'єру і все, що має, тоді на бік такої людини Я покладу Моє Ім'я, Мою Всемогутність, Мою Присутність і Мої неосяжні багатства». Коли я отримав таке переконання, то сказав: «Господи, я вірю Тобі, навіть якби весь світ рухнув під моїми ногами».

Того ж 1917 року Вільгельм Фетлер відкрив у Філадельфії Російський біблійний інститут. У цьому навчальному закладі, де навчалось 110 студентів, він готував благовісників для слов'янських країн. Серед них були Є.Самойлов, Ф.Каплун, Д.Болонеровський, С.Нишик, І.Перетятко, І.Семенова, Н.Лук'янчук та ін. — відомі місіонери Волині й Галичини. Зауважимо, що В.Фетлер не лише готував благовісників, а й утримував та координував їх діяльність. Його підтримку мали 75 місіонерів в Україні та Росії, 100 — у Польщі, Румунії, Болгарії, Латвії і Південній Америці.

У своєму зверненні до американських баптистів на з'їзді Північного біблійного союзу 1924 року він підсумував: «Брати мої! Я знайшов, що добре бути вірним Святій Книзі. З усякого погляду, у всіх шляхах Бог був зі мною...»

До початку Другої світової війни В.Фетлер активно трудився у Польщі та Латвії. З його ініціативи у Польщі утворилося Товариство взаємної допомоги євангельських християн. Діяльність Товариства мала велике значення для поширення Доброї вістки на Волині.

Перед Другою світовою війною на великому з'їзді у м. Луцьку Вільгельм Фетлер урочисто пообіцяв: «Решту днів моєї праці я віддам також на служіння великому 40-мільйонному українському народові».

Сімейний хор Вільгельма та Варвари Фетлерів

Проте цьому перешкодила війна.

Переселившись із Латвії у США В.Фетлер активно продовжував діяльність благовісника-євангеліста, проповідуючи до останніх днів свого життя. Відомо, що його тринадцять синів і дочок склали сімейний хор і оркестр, супроводжуючи батька у відвідуванні церков.

Михайло Подворняк, який знав В.Фетлера особисто, у книзі «Небесні оселі» розповів: «Останню свою полум'яну проповідь брат В.Фетлер виголосив 11 серпня 1957 року у великій англійській церкві м. Вінніпег... Церква була переповнена людьми, в тому числі слов'янськими віруючими. Брат В.Фетлер вийшов до кафедри і найперше схилив коліна і помолився, що не було прийнято в англомовних церквах. Потім проповідував. Слово його було, як завжди, сильне, глибоке, щире... Проповідував близько години, але цей час був для нас однією короткою хвилиною. Після богослужіння він зійшов, тримаючись за поручні... Ми оточили його тісним кільцем, тому що кожному хотілося торкнутися його руки, сказати якесь добре слово... Брат В.Фетлер був, очевидно, втомлений, дуже блідий. Він сів на лаву і сказав: «Брати, заспівайте мені що-небудь...» Хтось почав пісню «Браття, все ликуй-

те!», написану пастором В.Фетлером... По його щокках покотилися сльози... «Брати, заспівайте мені щось українською...» І ми співаємо цього разу «Отче Небесний». Потім брат В.Фетлер виходить із нами з церкви. Він дуже схвилований, але радісний і щасливий. Кожному мило посміхається, кожному подає руку. Ніхто з нас тоді не передчував, що ми бачимось з ним востаннє... У серпні 1957 року Амбасадор Небесного Краю, як назвав його К.Костів, відійшов у вічність.

Володіючи багатьма мовами (англійською, німецькою, латвійською, шведською, грецькою, єврейською, латинською та російською), він мав не просто філологічні здібності, а й унікальні можливості для організації місіонерської діяльності у різних країнах. М.Подворняк так писав про нього: «Він був одним із найкращих проповідників нашого часу, блискучим духовним письменником, редактором, вчителем... Взагалі був одним із найбільш духовних працівників, великим організатором, і при цьому був братом для кожного віруючого, був чутливим до горя бідних і зробив для таких безмежно багато добра». □

Ліна БОРОДИНСЬКА,
кореспондент «Свічника»

Вільгельм Фетлер серед учасників з'їзду Товариства взаємної допомоги євангельських християн у Рожищах, 1935 р.

Ліна
БОРОДИНСКА,
кореспондент
«Свічника»

В с. Олександрія Рівненського району 26–31 липня 2010 року відбувся християнський жіночий табір «Дотик неба». Провідною ниткою через усю програму проходила тема: «Любов Божа — любов, що спасає».

У таборі відпочивало 111 жінок та 14 дітей із 49 церков Рівненської області.

поділитися проповіддю Слова Божого. Порушені ними теми були близькі до жіночих сердець і стали для них духовною підтримкою та підбадьоренням.

Ранкові часи молитви і вивчення Біблії запам'ятаються надовго жінкам. Сестри відкривали свої проблеми і переживання, покликували до Бога в молитвах і ділилися тим, як Він могутньо діє в житті, щоб виявити Свою любов. Це справляло незабутнє враження. У таборі славилося Боже ім'я, жінки

утверджувалися в тому, що Бог живий і являє Свої чудеса тим, хто щиро покладається на Його милість.

Жінки, що відпочивали, у відгуках висловлювали свою щирю вдячність Богові, організаторам, команді, кухарям за незабутній час, коли по-особливому відчувалися дотик неба до стомлених життєвими турботами жіночих душ.

«Коли у псалмах читаю, як Давид благословляв Бога, — так розпочала свою нелегку оповідь про пережиті труднощі перед великим зібранням жінок Надія Макарич, — то і я хочу приєднатися до

нього і разом із ним вигукувати ці слова: «Благовослови, душе моя, Господа, все нутро моє — святе ймення Його! Благослови, душе моя, Господа, і не забувай всі добродійства Його!»

Не можу розповісти про всі милосердя Господні, виявлені до нашої сім'ї, бо це зайняло б багато часу. Поділюся лише одним випадком, про який і досі не можу згадувати без сліз.

В одного із наших синів навесні 2009 року під час медогляду в школі виявили вроджену ваду серця. Тоді йому було 14 років. Із цього моменту і почалися наші переживання та поневіряння: районна лікарня, потім обласна, де йому поставили діагноз — каорктація аорти (люди з такою хворобою без хірургічного втручання живуть у середньому 35 років) та стеноз аортального клапана. Обласні лікарі відправили нас у Національний інститут серцево-судинної хірургії ім. М. М. Амосова.

Небо нахилилося до мене

Жіночий
християнський
табір
«Дотик неба»

Там діагноз підтвердили і призначили операцію з метою пересадки клапана, що мала відбутися за три тижні. Але... для цього необхідні були надзвичайно великі кошти. Наша сім'я, яка виховує десятих дітей, ніде не могла взяти такі гроші на оплату операції. За цей час до престолу Божого була піднесена не одна молитва, не одна сльоза була пролита і нами, і тими, хто за нас хвилювався... І сталося велике чудо, про яке ми навіть і не мріяли! Бог потурбував серця наших односельців! Гроші несли додому, збирали у церкві, допомагала родина...

9-го червня відбулася операція. Цього дня вся наша церква перебувала у пості і молитві. Згодом я свідкувала про милість нашого Господа перед професорами, які робили операцію синові. Сьогодні він почувається добре, і хоча в майбутньому на нього чекає ще одне хірургічне втручання з пересадки клапана, ми знаємо і віримо, що Бог не залишить. Йому

слава і честь, і поклоніння завжди хай будуть від нас! — так емоційно і натхненно, зі сльозами, надією і вдячністю закінчила своє свідчення сестра Надія.

А це лише один штрих однієї долі. Скільки їх — вдячних і благальних молитов за дітей і чоловіків, пролитих сліз і трепетної радості, здавалося б, непосильних випробувань і неочікуваних Божих відповідей — скільки всього цього сплелось у долях жінок-християнок.

Отака неформальна, відверта, неофіційна, а іноді навіть дуже емоційна атмосфера складається у жіночому християнському таборі «Дотик неба», який щороку відбувається на Рівненщині. Уявіть собі матір п'яти, семи чи десяти дітей або бабусю, яка із свого села виїздила хіба у райцентр, провівши більшість свого життя між сім'єю

і господарством, — вони потрапили у таке місце, де не треба вставати о п'ятій ранку, щоб доїти корову, а потім не треба бігти на кухню, щоб готувати сніданки, обіди, вечері, вислуховувати хникання дітей чи докори чоловіків, переживати за город і сінокос, або просто сидіти у чотирьох стінах своєї квартири чи кабінету. У цьому місці вони можуть, вставши зранку, вийти до лісу чи сісти на лаву в альтанці і на самоті помолитися, а потім посмакувати сніданком, який цього разу готували саме для них, а потім усім разом читати Біблію і роздумувати (чого так бракує жінці у її щоденних клопотах) і вчитися, співати, ставити запитання і спільно шукати відповіді. А ще у цьому місці вони можуть досхочу наговоритися (це ж так важливо для жіночої психології!).

Вкотре пересвідчується, що назва табору «Дотик неба» справді відповідає дійсності. Одна старша сестра, що відпочивала у таборі цього року, так захоплено вигукнула: «Як же це має бути добре на небі, якщо тут — як у раю!» Ми, звичайно, розуміємо, що християнський табір на базі відпочинку в с. Олександрія — дуже і дуже далекий від раю, але ці слова свідчать про те, наскільки важливими є такі щирі спілкування, духовне зміцнення, моральне підбадьорення і просто фізичний відпочинок для жінок.

Хтось прагне вершин, професійної, інтелектуальної, духовної досконалості, а хтось — безсило йде своїм життєвим шляхом, іноді не маючи сили чи часу глянути вгору. І до таких через слова і вчинки інших сестер і братів Небо нахилиється саме. □

Всі сестри були поділені на 4 групи: «Мир», «Радість», «Легкість», «Любов». Кожна група на вечірніх зібраннях представляла свою назву через вірші, спів або інсценівки. Брати з Обласного об'єднання навідувалися в табір, аби

Прийди

подякувати

Богу

Напевно, не відкрию нічого нового, якщо скажу: кожен день християнина починається з подяки Богові за те, що милість Його до нас, людей, обновлюється знов і знов. Саме тому і Свято жнив, яке відзначаємо щорічно восени, можна назвати святом вдячних сердець. В останні кілька літ воно вийшло за рамки наших церков і набуло характеру загальноміського дійства. Уро-чистості цього заходу, який проводився у нинішньому році 19 вересня, додавав духовий оркестр — він зустрічав гостей майстерним виконанням християнських пісень при вході на стадіон «Авангард». Члени церкви «Життя» (до речі, однієї з наймолодших церков у нашому місті), даруючи кожному свої приятні посмішки, роздавали свіжовипечені булочки, випечені вже з урожаю нинішнього року.

У точно визначений час над стадіоном злітає злагоджений, щирий і гучний спів об'єднаного хору церков євангельських християн-баптистів нашого міста. «Господу всі поклонімося!»... Від слів тієї пісні, здається, завмирає у покорі все довкола.

Ведучий свята, член Першої рівненської церкви Олександр Ярмушко запрошує присутніх подякувати Богові за всі ті блага, які отримуємо щодня зі щедрої Божої руки. До молитви-подяки запрошуються голова обласного об'єднання церков ЄХБ Михайло Андрійович Ілюк та його перший заступник Володимир Васильович Нестерук.

— Навчи нас, Отче, так організувати своє життя, — звертається в молитві до Бога Михайло Андрійович, — щоб навіть тоді, коли нам ніколи, ми віднаходили час для читання і дослідження Слова Твого Святого, для спілкування з Тобою у молитвах.

— Прийми нашу вдячність, Господи, за врожайні ниви, — продовжує молитовне звернення до Бога Володимир Васильович, — за те, що бережеш нас від усіляких лих та катаклізмів. Посилай і надалі Свої благословіння на наш край, наші землі.

Зі словами привітання до учасників святкового богослужіння звернувся голова облдержадміністрації В.М.Берташ.

— Сьогодні ми маємо гарну нагоду, — сказав Василь Михайлович, — ще раз подякувати Богові за родючі землі, за щедрі дари полів. Хліборобство з давніх-давен вважається важкою, але найбагатороднішою, найпочеснішою справою. Наш український народ знає справжню ціну хліба, від якого залежить добробут нашої держави. Тому-то і в молитвах ми просимо, аби хліба насущного Бог посилав нам на кожен день. Мені сьогодні приємно повідомити вас, що в нинішньому році хлібороби нашої області, працюючи в умовах нестерпної 40-градусної спеки, зуміли зібрати 600 тисяч тонн зерна. Щиро дякую всім вам за ваші щирі молитви, які відводять від нашого краю різні біди, яких сьогодні так багато у світі. Хотів би, аби й надалі наші молитви линули до Небесного престолу. Нехай береже усіх нас Бог і нехай процвітає українська земля.

З вітальними словами звернулися до присутніх заступники голови обласного об'єднання церков ЄХБ В.З.Басараба С.О.Гарбузюк, член обласної пресвітерської ради, пастор Першої рівненської церкви, доктор пасторського служіння В.П.Бахур. Вони говорили не стільки про жнива земні, скільки про духовні, коли доведеться по закінченні земного життя стати перед Богом і прозвітувати, чим саме ти засівав свою ниву: добірним зерном правди, любові та добра чи, можливо, віддав її на поталу лукавому, який виростив там будяки та кукуль.

— Є люди, — сказав, приміром, В.П.Бахур, — які в житті роблять багато зла, бо думають, що від скоєного можна завжди відкупитися. Між тим, відкупитися можна хіба що на землі, проте відповідальності перед Богом не зможе уникнути ніхто: що тільки посіє людина на землі, те й пожне.

Між вітальними промовами проповідями звучали християнські пісні та псалмоспіви у виконанні хору, а також гуртів «Агапе», «Кредо», «Вічність». Майстерно виконав власні пісні Віктор Шатецький із церкви «Воскресіння».

Нарешті, слово надається ще одному поважному гостю — міському голові В.Є. Хомку. Володимир Євгенович, хоч і був лаконічним, дуже небагатослівним, проте щиро подякував долі, що має гарну нагоду привітати всіх зі Святом жнив.

— У нашому місті, — сказав він, — є ще дуже багато не вирішених проблем, є де докласти рук, є над чим працювати, проте постійно хочеться дякувати Богові, що ми живемо на благодатній землі, яку захищають ваші щирі молитви. Нехай і надалі процвітає ваша Церква і нехай процвітає Україна!

Із заключною проповіддю звернувся до присутніх заступник голови Всеукраїнського союзу церков ЄХБ, пастор церкви «Благодать» м.Одеси Ігор Олексійович Бандура. По закінченні проповіді він запросив усіх учасників свята до молитви.

— Наше свято добігає кінця, — каже ведучий. — Упродовж двох годин було багато сказано, багато посіяно. Що проросте у душах людських — покаже час. Хочеться вірити, що сходи будуть гарними і благодатними, що всі ми впродовж усього свого життя не стомлюватимемося дякувати Богові не тільки за щедрі дари наших полів, а й за мир та спокій у нашому краї, за Слово Боже, за Дух Святий. Нехай у ваших домівках ніколи не буде ні горя, ні сліз! Нехай на покуті кожного столу завжди красується духмяна паляниця хліба, а на троні вашого серця завжди перебуває Слово Боже та Божа благодать!

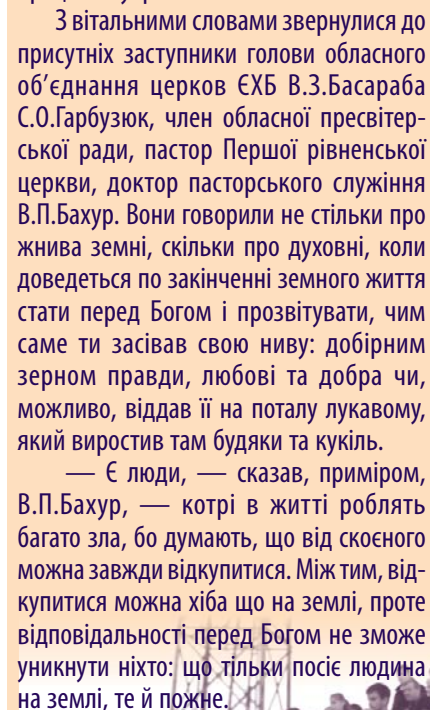
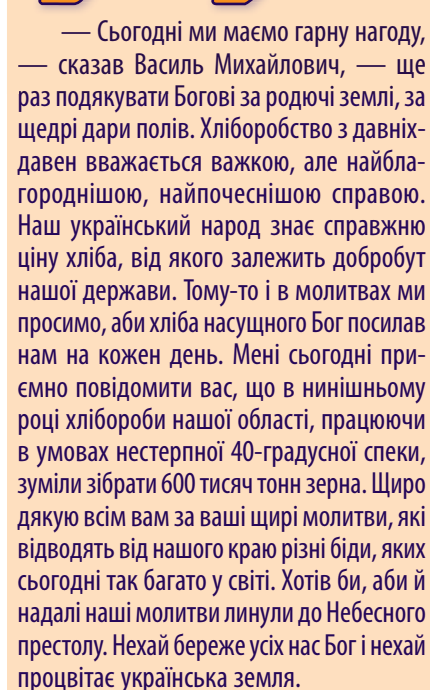
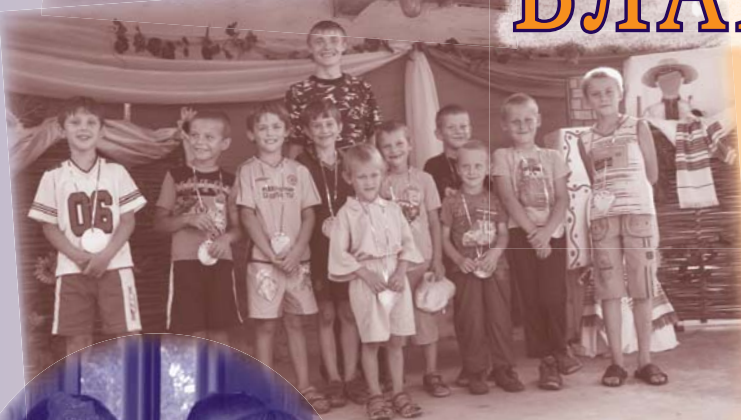
Свято закінчилося християнським гімном «Вірую!», який виконав об'єднаний хор, а також усі учасники свята. □

Світлана БЕРЕЗА,
кореспондент «Свічника»

ЛІТО БЛАГОСЛОВІНЬ

Час неблаганно спливає. Незчулись, як на порозі з'явилася осінь! А багато хто ще живе літом. Ви запитаете: «Хто це?» Відповідь: дитячі служителі, котрі цього року проводили дитячі табори. Вони живуть гарними спогадами, бо ж пережили чимало благословінь, збагатилися досвідом слідування за Богом, побудували гарні стосунки з дітьми та їхніми батьками. Та найцінніше — виконали Господнє Доручення: проповідували Євангеліє молодому поколінню.

І сьогодні ми вдячні тим церквам, котрі розвивають дитяче служіння у своїй місцевості, моляться за недільні школи, клуби «Майбутнє України» та табори, турбуються про діток, котрі линути до Слова Божого, і бережуть зерна Істини для наступних поколінь. □

Будинок, зруйнований пожежею.

ЧУЖОЇ БІДИ НЕ БУВАЄ

Так уже влаштоване людське життя, що поруч із радістю живе смуток, а поруч зі щастям десь бродить біда. Вона підстерігає завжди зненацька – саме тоді, коли її найменше чекаєш, і якщо в час нещастя людина залишається наодинці зі своїми негараздами, їй вкрай нелегко вистояти перед ударами лиха.

Нинішнього літа увірвалася біда і в нашу родину: за короткий час пожежа спалила все наше обійстя, не пошкодувавши ні будівель, ні майна. Оскільки ми з дружиною виховуємо десять діточок, не важко зрозуміти, наскільки сильно приголомшило нещастя, яке звалилося на нас. Проте навіть у цю вкрай важку для нас хвилину Господь не залишився байдужим до моєї сім'ї. Божа милість виявилася в тому, що всі залишилися живими та здоровими, і тому так само, як свого часу Йов, хотілося б сказати: «...Господь дав, — і Господь узяв... Нехай буде благословення Господнє ім'я!» (Йов. 1:21).

ської церковної громади, керівники Обласного об'єднання церков ЄХБ. Ми з дружиною та дітьми всякчас відчували, що поруч із нами люди, готові у всьому підтримати та допомогти.

Матеріальна допомога надходила звідусюди. Найширшу подяку хочу висловити сьогодні голові Березнівської райдержадміністрації Миколі Володимировичу Людвічуку, сусідам та всім односельцям, а також братам-п'ятидесятникам та

баптистам нашого району та області. Дякую церквам та окремим сім'ям з-за кордону, які також не залишилися байдужими до нашого горя. Знаю, аби допомогти нам якомога швидше відбудувати оселю, ви всі давали далеко не зайву копійку, в чомусь обмежували себе. Завдяки вам, добрі люди, завдяки вашому вмінню носити тягарі один одного, я і моя родина не залишилися без даху над голо-

Новобудова.

Сім'я Татарчуків.

вою. Саме у випробуваннях, які час від часу з'являються у кожного, всі ми маємо гарну нагоду перевірити, наскільки щиро і глибоко вміємо любити ближнього, відчувати чужий біль як свій власний. Вірю, за виявлене милосердя, чуйність та доброту, Бог неодмінно воздасть вам сторицею, бо ж пообіцяв, що той, хто чинить милосердя, «...той поблагословлений буде, бо дає він убогому з хліба свого» (Пр. 22:9). □

Від імені родини —
О. І. Татарчук

ВІТАЄМО
із 60-річчям!

ІВАНА ІВАНОВИЧА
ЦИГАНЮКА
пастора Новоселівської церкви
Млинівського району

Бажаємо фізичних та духовних сил,
щоб ваші руки ніколи не втомлювалися
виконувати Боже діло.

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ «СВІЧНИКА»!

Щиро дякуємо Вам за Ваші відгуки, запитання і побажання, які надходять до редакції. Надсилайте і надалі свої листи, зауваження, пропозиції та свідчення. Діліться особистими враженнями, думками та досвідом. Лише завдяки спільним зусиллям ми зможемо зробити наш журнал цікавішим.

Наша адреса: редакція «Свічника»,
вул. Дворецька, 41, м. Рівне 33001
Електронна пошта: shevchuk_luda@mail.ru
Тел. 8 (0362) 63-34-11; 22-44-81

Тема наступного числа журналу:
«Між минулим і майбутнім»

ДИТЯЧІ ТАБОРИ РІВНЕНЩИНИ 2010

Прийди

подякувати

Богу

19 вересня 2010 року

